

Laagland Archeologie Rapport 954

**Inventariserend veldonderzoek -
proefsleuven**

**Aveskamp, Denekamp
gemeente Dinkelland (OV).**

september 2022
Versie 1 (definitief)
In opdracht van:
Gemeente Dinkelland

Laagland Archeologie Rapport 954

Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven Aveskamp te Denekamp,
gemeente Dinkelland (OV)

Auteur: Iris Keurhorst & Hans Oude Rengerink
Met bijdragen van Thomas Spitzers

In opdracht van: Gemeente Dinkelland

Foto's en tekeningen: Laagland Archeologie

status rapport: definitief v1.0

Controle: Hans Oude Rengerink

Autorisatie: Hans Oude Rengerink

ISSN 2468-4759

Laagland Archeologie BV
Virulyweg 21F-G
7602 RG Almelo

Tel 06 - 49 88 34 03

E-mail: info@laaglandarcheologie.nl
KvK-Nummer: 75251876

© Laagland Archeologie BV, Almelo, september 2022

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Laagland Archeologie BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Samenvatting

Laagland Archeologie heeft op 5 en 6 juli 2022 een Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven uitgevoerd op de locatie Aveskamp te Denekamp, gemeente Dinkelland (OV). Op het terrein is geen eerder archeologisch onderzoek uitgevoerd. Wel is er een historisch onderzoek uitgevoerd waaruit geconcludeerd werd dat de huidige boerderij waarschijnlijk uit de 17^e of 18^e eeuw dateert.

Volgens het huidige beleid is archeologisch onderzoek noodzakelijk voor graafwerkzaamheden groter dan 5000 m² en een diepte van minimaal 30 cm -mv. Het volledige plangebied overschrijdt deze onderzoek grenzen.

Ter plaatse bevindt zich het oude boerderijtje 'Aveskamp'. Op basis van historisch en bouwhistorische onderzoek van de Heemkundekring Denekamp blijkt dat de boerderij binnen het plangebied gedateerd kan worden in de 17^e of 18^e eeuw. Historische informatie over deze boerderij is schaars. Archeologisch onderzoek kan de kennis over dit erf vergroten. Op basis van deze informatie en na overleg met de Stichting Heemkunde Denekamp is besloten om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Het onderzoek had tot doel om eventuele vindplaatsen op te sporen en te waarderen. Op basis van deze waardering kan de behoudenswaardigheid van de vindplaats worden vastgesteld. En diende antwoord te geven op de in het PvE opgestelde onderzoeksvragen.

Het onderzoek bestond uit een proefsleuvenonderzoek conform het KNA protocol 4003 IVO-P.

Samengevat zijn tijdens het onderzoek resten van een vindplaats uit periode van de Late Bronstijd tot Romeinse tijd aangetroffen. Vanwege het zeer karige vondstmateriaal is deze vindplaats niet nader te dateren. Deze sporen bestonden uit paalkuilen met in drie paalkuilen handgevormd aardewerk. Op basis van de KNA-waarderingscriteria betreft dit hier een behoudenswaardige vindplaats.

Verder zijn er tijdens het proefsleuvenonderzoek diverse sporen aangetroffen die mogelijk deel uit maakte van het historische erf. Door de aanwezige bebouwing kon alleen de rand van het historische erf worden onderzocht. Hier werden diverse kuilen, paalsporen en greppels aangetroffen. Twee van de kuilen worden geïnterpreteerd als afvalkuilen met daarin afval dat is vrijgekomen bij een verbouwing. Dit afval bestond uit bouwkeramiek dat voornamelijk bestond uit dakpannen. Daarnaast was er een grote hoeveelheid gebruiksaardewerk en glas in de afvalkuil gestort. Dit afval is waarschijnlijk afkomstig van een verbouwing aan het begin van de 19^e eeuw, mogelijk heeft dit te maken met de verstening van de boerderij. In Twente werden boerderijen doorgaans laat versteend, rond de 19^e eeuw. Dit komt overeen met het aangetroffen bouwkeramiek dat voornamelijk uit dakpannen bestond met enkele gebroken bakstenen. Het merendeel van het afval werd onderin een laagte aangetroffen, mogelijk een gedempte vijver of een waterloop die aan de voorkant van het boerderijtje lag.

Voor de zone waarin de vindplaats wordt verwacht uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd en op de locatie van het historische erf wordt vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een opgraving conform KNA-protocol 4004 of een intensieve archeologische begeleiding van de sloop van de ondergrondse funderingen en uitgraven van de bouwkuip variant opgraven conform het KNA-protocol 4004. Dit selectieadvies wordt onderschreven door het bevoegd gezag.

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding onderzoek	5
1.2 Afbakening onderzoeksgebied	6
1.3 Administratieve gegevens	6
2 Voorgaand onderzoek en verwachting	8
2.1 Resultaten voorgaand onderzoek	8
2.2 Archeologische verwachting	9
2.3 Selectiebesluit	10
3 Doel van het onderzoek	11
3.1 Doel van het onderzoek en motivatie	11
3.2 Onderzoeksvragen uit het PvE	11
4 Methodes	14
4.1 Onderzoeksmethodiek	14
5 Landschap en bodem	17
5.1 Geologie en geomorfologie	17
6 Archeologie	21
6.1 Sporen en structuren (zie bijlage 5)	21
6.2 Vondsten	27
6.2.1 Selectierapport	27
6.2.2 Keramiek	27
6.2.3 Bouwkeramiek	34
6.2.4 Glas	34
6.2.5 Metaal	35
6.2.6 Steen	35
6.2.7 Leer	35
6.2.8 Hout	35
6.3 Synthese	36
7 Onderzoeksvragen en conclusie	39
8 Waardering	43
9 Selectieadvies	46
Literatuur en bronnen	48
BIJLAGE 1 AMZ-cyclus	50
BIJLAGE 2 Archeologische perioden	51
BIJLAGE 3 Sporenlijst	52
BIJLAGE 4 Vondstenlijst	55
BIJLAGE 5 Opgravingsvlakken; Puttenoverzicht met alle sporen	58
BIJLAGE 6 Faseringskaart	62
BIJLAGE 7 Profielen en coupe tekeningen	63

1.2 AFBAKENING ONDERZOEKSGBIED

Het plangebied betreft de Aveskamp aan de Meester Muldersstraat in Denekamp, gemeente Dinkelland (OV). Binnen het plangebied is een oude boerderij gelegen, het overige terrein is in gebruik als weiland. Het plangebied heeft een oppervlak van circa 6100 m².

1.3 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	
Provincie	Overijssel
Gemeente	Dinkelland
Plaats	Denekamp
Toponiem	Aveskamp
Kadastrale perceelnummer(s) ¹	5032
Laagland Archeologie projectnummer	DEAV221
Uitvoeringsperiode per deelproces	1. Voorbereiding: 4 juli 2022 2: Veldwerk: 5 & 6 juli 2022 3: Uitwerking: Week 30-33 4. Deponering: Na goedkeuring definitief
Datum conceptrapportage	15-08-2022
Datum definitief rapport	26-09-2022
XY-coördinaten	265747/488603
	265827/488612
	265840/488541
	265763/488505
Kaartblad	29A
Oppervlakte/lengte plangebied	ca. 6100 m ²
Datering	Late Bronstijd- Romeinse tijd Late-Middeleeuwen - Nieuwe tijd
Complextype	Niet opgehoogde, individuele huisplaats
Onderzoeksmeldingsnr	5274845100
AMK-terrein	n.v.t.
Vondstmeldingsnr.	n.v.t.
Type onderzoek	Inventariserend veldonderzoek - proefsleuven
Opdrachtgever	Gemeente Dinkelland
	contactpersoon: H.H.J. Pronk
Bevoegde overheid	Gemeente Dinkelland
Goedkeuring bevoegde overheid	
Adviseur namens bevoegde overheid	O. Satijn

¹ kadastralekaart.com

Beheer documentatie	E-depot voor de Nederlandse Archeologie Archief Laagland archeologie BV Provinciaal Depot voor Bodemvondsten Overijssel
Uitvoerder	Laagland Archeologie BV Virulyweg 21F-G 7602 RG Almelo 06 - 49 88 34 03
Projectleider	Hans Oude Rengerink Hans.ouderengerink@laaglandarcheologie.nl

Tabel 1. Objectgegevens.

HOOFDSTUK 2 VOORGAAND ONDERZOEK EN VERWACHTING

2.1 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Binnen het plangebied is er geen voorgaand archeologisch onderzoek uitgevoerd. Ten behoeve van het PvE (Programma van Eisen) voor dit proefsleuvenonderzoek is er een kort bureauonderzoek uitgevoerd om een archeologische verwachting op te kunnen stellen.² Op basis van dit bureauonderzoek en bureauonderzoek uit de omgeving kan worden vastgesteld dat het plangebied op een naar het noorden aflopende dekzandrug ligt. Het onderzoeksgebied ligt aan de noordrand van de 'Kerkeresch', een oud bouwlandcomplex met een plaggendeek dat tegenwoordig geheel bebouwd is.

Bodem en geomorfologie

Het plangebied ligt in het Overijssels-Gelders zandgebied. Dit landschap is gevormd tijdens de voorlaatste ijstijd (Saalien) en de laatste ijstijd (Weichselien). Kenmerkend voor dit gebied is het dekzandlandschap, met dekzandvlakten, -wellingen en -ruggen. Bekende doorsnijden dit landschap en her en der komen grotere en kleine stuwwallen voor. Gedurende het Saalien was dit deel van Nederland geheel met landijs bedekt dat een dikte van honderden meters kon bereiken. De stuwwallen ontstonden langs de flanken en het front van de voortkruisende, dikke ijsmassa.

Het plangebied is op de geomorfologische kaart niet gekarteerd. Direct ten zuidwesten en zuiden van het plangebied bevindt zich een beekdallaagte met daarin een vlakte ontstaan door afgraving (de ijsbaan) en ten zuidoosten bevindt zich een dekzandvlakte. Het onderzoeksgebied ligt op de flank van een dekzandwelling of dekzandrug die zich in noordelijke richting uitstrekt. Op basis van de gemeentelijke verwachtingskaart bevindt het plangebied zich grotendeels in een zone met dekzandwellingen en vlakten.

Op de bodemkaart is het plangebied evenmin gekarteerd, omdat het gebied in de bebouwde kom ligt. Ten oosten van het plangebied bevinden zich hoge zwarte enkeerdgronden en veldpodzolgronden. Veldpodzolgronden zijn gevormd in relatief laaggelegen, tamelijk vochtige gronden op flanken van dekzandruggen, al is het bodemtype gedurende lange tijd voldoende ontwaterd geweest om bodemvorming mogelijk te maken. Het zijn ietwat zure gronden, die niet zeer geschikt waren voor vroege vormen van akkerbouw. Vaak zijn veldpodzolgronden pas vrij laat (Late Middeleeuwen of Nieuwe Tijd) in ontginning genomen op een moment dat meer geschikte bodemtypen niet meer voorhanden waren. Een veldpodzolgrond behoort tot de hydrozandgronden, waarbij de inspoeling beperkt is als gevolg van relatief hoge grondwaterstanden. De uit- en inspoelingslagen zijn bij deze gronden over het algemeen slecht ontwikkeld. Enkeerdgronden zijn zandgronden met een plaggendeek van tenminste 50 cm dik. Dit plaggendeek is vanaf de Late Middeleeuwen ontstaan door het periodiek

² Hendriks & Oude Rengerink 2022.

opbrengen van met mest vermengde pluggen op de akker. Het doel hiervan was de bodemvruchtbaarheid op peil te houden of te verbeteren. Enkeerdgronden zijn voor wat betreft archeologie om twee redenen relevant. De oudste enkelegronden zijn meestal ontstaan op locaties die ook vóór het in zwang komen van pluggenbemesting al als akker in gebruik waren. Dat waren meestal relatief hooggelegen, goed ontwaterde zandgronden die redelijk goed met de toenmalige landbouwtechnieken konden worden bewerkt. Door deze eigenschappen zijn deze gronden vaak al heel vroeg – soms al vanaf het midden-Neolithicum – in gebruik genomen als landbouwgrond. Resten van bewoning uit deze perioden wordt daarom vaak onder een plaggendek aangetroffen. Op de archeologische kaart van de gemeente bevindt het onderzoeksgebied zich in een zone met dekzandwelingen. Op basis van deze gedetailleerde kaart wordt binnen het plangebied geen plaggendek verwacht. Dekzandwelingen hebben op basis van de gemeentelijke verwachtingskaart een middelhoge archeologische verwachting voor resten uit alle perioden.

Archeologie

Binnen het plangebied is geen eerder onderzoek uitgevoerd. Wel zijn in een straal van 500 meter twee archeologische onderzoeken uitgevoerd. Hierbij werd geconcludeerd dat er geen vindplaats aanwezig was op de betreffende locaties. Ook zijn er binnen een straal van 500 meter negen waarnemingen gedaan. g. Op ca. 115 meter ten noordoosten van het plangebied is in 1974 een Flint-Rechteckbeil aangetroffen uit het Midden/LaatNeolithicum (zaakid 2701903100). Alle andere waarnemingen concentreren zich ten westen van het plangebied. Hier zijn bij graafwerkzaamheden voor de aanleg van tuinen en riolering diverse grondsporen en vondsten aangetroffen. Het grootste deel van de vondsten betreft Pingsdorf aardewerk en kogelpot uit de Middeleeuwen. Ook zijn diverse grondsporen, onder andere paalkuilen en een greppel, aangetroffen die in deze periode kunnen worden gedateerd. Bij de rioleringswerkzaamheden is op de top van het dekzand een intact plaggendek aangetroffen met een dikte van ca. 1 meter. Een uitzondering vormt de vondst van een aantal fragmenten handgevormd aardewerk uit de Bronstijd tot Romeinse tijd. Deze vondsten zijn gedaan door de lokale AWN-verenging aan de Klokkenberg 560 meter ten westen van het plangebied (zaakid 2345114100).

Historie

Op basis van het historisch onderzoek van de Heemkundekring Denekamp³ blijkt dat het erf Aveskamp voorheen bekend stond uit De Kloese. Op basis van historische bronnen is deze boerderij terug te voeren tot 1635. Op basis van bouwhistorisch onderzoek blijkt dat de huidige boerderij misschien in de 17^e of 18^e eeuw gedateerd kan worden. Het hout uit het gebint kan door dendrochronologisch onderzoek gedateerd worden tussen 1759 en 1779. Het hout zou echter ook als hergebruikt hout van elders van afkomstig kunnen zijn.

Gezien de historische vermelding is het aannemelijk dat er sporen aanwezig zijn van oudere bebouwing uit de 17^e eeuw. Op de kadastrale minuut van ca. 1832 staat de boerderij met erf en bijgebouw afgebeeld aan de noordzijde van een weg. Deze weg was vermoedelijk ook een oude lijkweg die de verbinding vormde tussen de buurtschap Berghum en het dorp Denekamp. De weg ten zuiden van de boerderij is eind jaren '70 verwijderd, waarna het land ten zuiden van de boerderij tot het erf kon worden betrokken.

2.2 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING

Op basis van het hierboven benoemde onderzoek is er in het PvE een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld.

Datering

Binnen het plangebied geldt een middelhoge verwachting voor archeologische resten tot en met de Vroege-Middeleeuwen. Vanaf de Late-Middeleeuwen geldt een hoge

³ Benerink 2019.

archeologische verwachting in verband met de aanwezigheid van een historisch erf binnen het plangebied.

Complextype

De verwachting is dat binnen het plangebied resten aanwezig zijn van het erf behorende bij de historische boerderij. Het is waarschijnlijk dat de boerderij ten minste terug gaat tot in de 18e eeuw. Mogelijk zijn er in de directe omgeving van de boerderij nog voorgangers aanwezig. Deze zouden terug kunnen gaan tot voor 1635. Grondsporen uit oudere perioden kunnen echter niet worden uitgesloten.

Omvang

De begrenzing van het erf van de boerderij kan nog niet met zekerheid worden vastgesteld. Op basis van historisch kaartmateriaal is het erf ca. 60 meter lang en 16 meter breed. Het oppervlak bedraagt ongeveer 680 m².

Diepteligging

Op basis van de verwachtingskaart van de gemeente Dinkelland wordt binnen het plangebied geen plaggende verwacht. Archeologische resten behorend tot het huidige erf van de Aveskamp kunnen verwacht worden direct onder het maaiveld. Oudere resten van een mogelijke voorganger bevinden zich onder de bouwvoor, in de top van het dekzand.

Gaafheid en conservering

De gaafheid van eventuele vindplaatsen kan variëren als gevolg van de wisselende diepten van eventuele bodemverstoringen. Rekening dient te worden gehouden met verstoringen van een oudere fase van het erf als gevolg van bewoningsactiviteiten die te relateren zijn aan het huidige erf. Meestal is alleen in oude, opgevlude laagten en in diepe sporen zoals waterputten vanwege de natte condities sprake van redelijke conservatieomstandigheden. Mogelijk zijn in het onderzoeksgebied nog waterputten of – kuilen aanwezig, al dan niet met houten putconstructies (kistwerk, vlechtwerk of holle boomstammen).

Locatie

Een vindplaats kan zich binnen het gehele plangebied bevinden of zich daar buiten nog uitstrekken.

Uiterlijke kenmerken

Sporen kunnen bestaan uit boerderijen, greppels, kuilen en putten.

Mogelijke verstoringen

Rekening dient te worden gehouden met verstoringen van een oudere fase van het erf als gevolg van bewoningsactiviteiten die te relateren zijn aan het huidige erf.

2.3 SELECTIEBESLUIT

Volgens het huidige beleid is archeologisch onderzoek noodzakelijk voor graafwerkzaamheden groter dan 5000 m² en een diepte van minimaal 30 cm -mv. Het volledige plangebied overschrijdt deze onderzoeksgrenzen.

Op basis van het historisch onderzoek van de Heemkundekring Denekamp blijkt dat de boerderij binnen het plangebied gedateerd kan worden in de 17e of 18e eeuw. Historische informatie over deze boerderij is schaars. Archeologisch onderzoek kan de kennis over dit erf vergroten. Op basis van deze informatie en na overleg tussen de gemeente en de Stichting Heemkunde Denekamp is besloten om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

HOOFDSTUK **3** DOEL VAN HET ONDERZOEK

3.1 DOEL VAN HET ONDERZOEK EN MOTIVATIE

Het doel van het proefsleuvenonderzoek is om vast te stellen of er zich in het onderzoeksgebied archeologische vindplaatsen bevinden die bij een niet aangepaste uitvoering van de plannen bedreigd kunnen worden. Het doel van het proefsleuvenonderzoek is om eventuele vindplaatsen op te sporen en te waarderen. Op basis van deze waardering kan de behoudenswaardigheid van de vindplaats worden vastgesteld.

De vraagstelling richt zich op het historische erf De Aveskamp en mogelijke voorgangers van deze boerderij. Het is niet uit te sluiten dat andere archeologische resten aanwezig zijn binnen het plangebied. Voor deze mogelijkheid zijn een aantal algemene onderzoeksvragen opgenomen.

3.2 ONDERZOEKSVRAGEN UIT HET PVE

Algemeen

1. *Wat is de bodemkundige opbouw en hoe intact is deze?*
2. *Zijn er archeologische niveaus aanwezig en wat zijn daarvan in stratigrafisch opzicht de ligging?*
3. *Is er sprake van akkerdekken of ontginningssporen en zo ja, kunnen deze gedateerd worden?*

De Aveskamp

4. *Zijn in het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig die behoren bij het historische erf De Aveskamp?*
5. *Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig van mogelijke voorgangers van het historische erf?*
6. *Wat is de fysieke kwaliteit van de aanwezige archeologische resten?*

7. *Wat is de datering van de aanwezige archeologische resten?*
8. *Welke bijzonderheden kunnen worden onderscheiden in het vondstmateriaal ten aanzien van de materiele cultuur van de bewoners van het erf?*
9. *In het scenario dat het boerderijerf pas in de 16de eeuw is ontstaan, is er dan sprake van een akkerdek op de locatie die van vóór deze tijd dateert (als onderdeel van de Kerkeres), of betrof het ten tijde van de stichting een nieuw ontgonnen terrein (voormalige markegrond)?*
10. *De boerderij heeft (op basis van onderzoek naar oud kaartmateriaal) in elk geval sinds het begin van de 19de eeuw op exacte dezelfde locatie gestaan, ook de gebinten dateren van voor deze tijd. Is de boerderij voorafgaand aan de 19de eeuw ooit verplaatst op het erf?*
11. *Zijn er resten aanwezig van de oude (lijk)weg die de verbinding vormde tussen de buurtschap Berghum en het dorp Denekamp, die over het erf en direct langs de boerderij liep?*
12. *Over het algemeen wordt aangenomen dat met name in de periode van 1650 - 1750 veel nieuwe erven en afsplitsingen van de oude erven ontstonden in Twente. Het onderhavige boerderijerf kan op basis van historische bronnen mogelijk al aan het einde van de 16de eeuw gedateerd worden. Kunnen sporen op het erf een indicatie geven van de stichtingsperiode van het erf?*
13. *Nog tot in de helft van de vorige eeuw was het enige bijgebouw op het erf een relatiefkleine schuur. Deze is met dendrochronologische onderzoek in het einde van de 18de eeuw gedateerd. Zijn er aanwijzingen dat voor deze tijd andere bijgebouwen op het erf hebben gestaan, of was deze schuur de eerste?*
14. *Onderzoek naar het gebint van de boerderij heeft helaas geen dendrochronologisch datering opgeleverd. De aanwezige telmerken die op de stijlen zijn aangetroffen suggereren een hogere ouderdom dan de wél gedateerde schuur op het erf. Zijn ter plaatse van de boerderij resten/aanwijzingen te vinden voor een datering van de structuur?*

Overige vindplaatsen

15. *De locatie bevindt zich op de flank van een dekzandrug, waarop tevens de Kerkeres is aangelegd. Langs deze rug en de onderzoekslocatie bevindt zich een oude Dinkelarm. De locatie moet ook in de periode voordat het boerderijerf is gesticht een goede uitgangspositie hebben geboden als een tijdelijke of permanente bewoningslocatie. Zijn er ook oudere sporen van menselijke activiteiten of bewoning aanwezig?*
16. *Wat is de aard (complextypen), omvang en fysieke kwaliteit daarvan?*
17. *Uit welke periode dateren deze?*

18. *Waar bevinden deze resten zich (horizontaal en verticaal) en in hoeverre zijn deze vanwege de latere vestiging van de boerderij Aveskamp verstoord?*
19. *Wat is de waardestelling middels de KNA-waarderingscriteria? Is de vindplaats behoudenswaardig?*

HOOFDSTUK 4 METHODEN

4.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op 5 en 6 juli 2022. Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er vier proefsleuvenonderzoek van vier bij 25 meter aangelegd. Proefsleuven 1 en 3 moesten worden verplaatst door de aanwezigheid van gebouwen en behoudenswaardige bomen. Proefsleuf 4 is in overleg met de adviseur archeologie van het bevoegd gezag verder zuidelijk verplaatst om een goede dekking over het plangebied te garanderen.⁴

Afbeelding 2. De geplande proefsleuven (in zwart) en de gegraven proefsleuven (in geel).

De sporen zijn ingemeten met behulp van een GPS in het Rijksdriehoekstelsel (RD). Rondom de proefsleuf is om de drie meter de maaiveldhoogte opgemeten en in elke put is

⁴ Overleg met O. Satijn op 5 juli.

om de drie meter de vlakhoogte ingemeten. Van relevante sporen is een selectie handmatig gecoupeerd en gedocumenteerd. Tijdens de ontgraving is intensief gebruik gemaakt van de metaaldetector. Aangetroffen vondsten zijn zoveel mogelijk gekoppeld aan sporen of lagen. Tijdens het veldwerk zijn geen sporen of lagen aangetroffen die geschikt waren voor bemonstering.

Conform het PvE zijn er van iedere put twee profielkolommen genomen. Van proefsleuf 2 en 4 zijn drie profielkolommen opgenomen. Dit om ook sporen in het profiel te documenteren. De profielen zijn conform de ABS beschreven, gefotografeerd en op een schaal van 1:20 getekend.

Het plangebied was ten tijden van het onderzoek nog bebouwd met een oude boerderij en enkele bijgebouwen (zie Afbeelding 3 en Afbeelding 4) De boerderij is niet meer in gebruik en staat leeg. Het omliggende terrein wordt gebruikt als ponywei. Al vonden de pony's het geen probleem hun weiland voor twee dagen te delen.

Afbeelding 3. Vooraanzicht van het plangebied (bron: google maps streetview).

Afbeelding 4. Zijaanzicht van het plangebied bron: google maps streetview.

Afbeelding 5. Pony's bij de Aveskamp.

5 LANDSCHAP EN BODEM

5.1 GEOLOGIE EN GEOMORFOLOGIE

Tijdens het onderzoek zijn in de vier proefsleuven twee verschillende bodemprofielen waargenomen. In proefsleuf 2 t/m 4 is de bodemopbouw vergelijkbaar. Deze bestonden uit een bouwvoor tussen de 15 en 38 cm dik. De bouwvoor bestond uit grijs tot bruingrijs zwak siltig, matig fijn, matig humeus zand. Hieronder was een cultuurdek aanwezig dat bestond uit bruin tot donkergrijs en bruin gevlekt zwak siltig, matig fijn, matig humeus zand met enkele spikkels puin van rode baksteen. In proefsleuf 3 bestond dit cultuurdek uit twee lagen. Bovenop de hiervoor beschreven pakket lag een laag van grijsbruin zwak siltig, matig fijn, zwak humeus zand met enkele ijzer vlekken en licht grindhoudend zand met enkele spikkels houtskool. Het cultuurdek was tussen de 30 en 50 cm dik. Op basis van uiterlijke kenmerken kan dit dek niet met zekerheid worden aangemerkt als een akkerdek. In één van de profielen in proefsleuf 3 was onder dit cultuurdek een menglaag aanwezig. Deze laag bestond uit lichtbruin en geel gevlekt zand met enkele spikkels houtskool en enkele ijzervlekken. Deze menglaag is mogelijk door herhaaldelijk ploegen ontstaan. Onder deze lagen bestond in alle drie de proefsleuven de C-horizont uit zwak siltig, matig fijn, geel zand met veel ijzervlekken.

Afbeelding 6. Profiel foto van profiel 401.

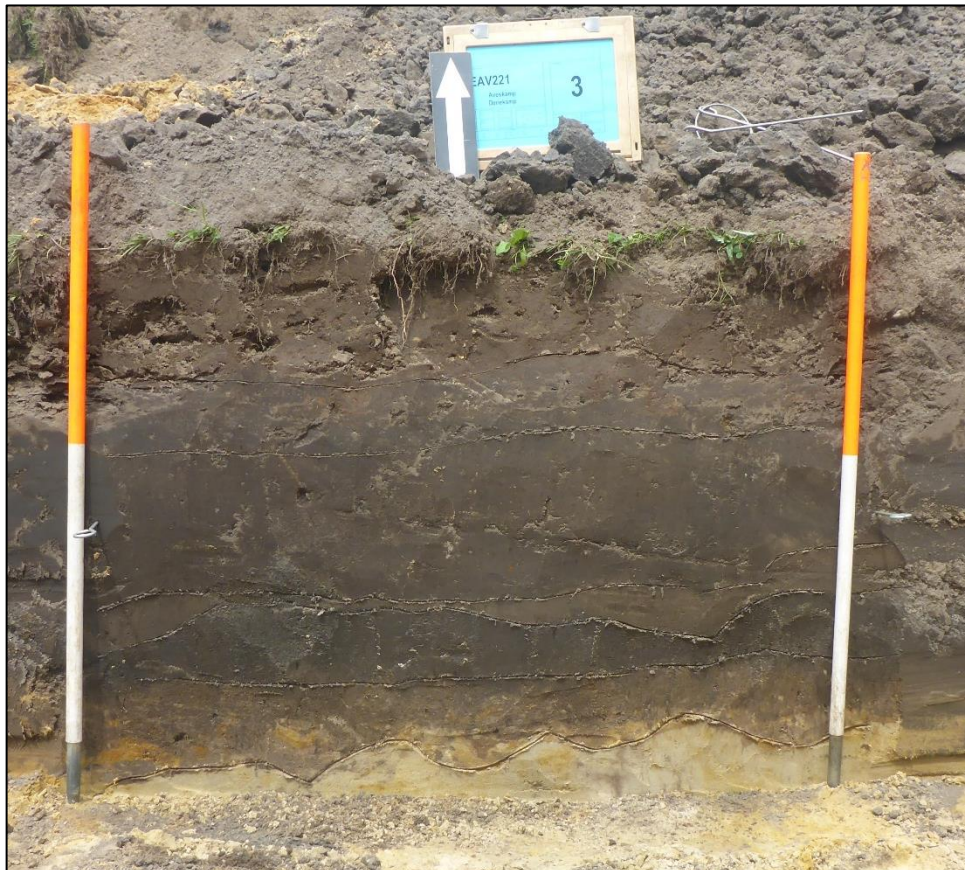
Afbeelding 7. Profielfoto van profiel 301.

Afbeelding 8. Profielfoto van profiel 303.

In proefsleuf 1 is een laagte aangetroffen die zich aan de oostkant tot buiten de proefsleuf uitstrekt. Het eerste profiel is in deze proefsleuf aangelegd op de overgang van de vulling van de laagte en het dekzand in het vlak. De tweede profielkolom is aan de westkant van de proefsleuf genomen.

Profiel 101 (zie Afbeelding 9), aan de west zijde van de proefsleuf, bestaat uit een bouwvoor van ongeveer 30 cm dik. De bouwvoor bestond uit donker grijsbruin zwak siltig, matig fijn, zwak humeus zand met enkele sporen van plantenresten. Hieronder bevond zich een ophogingspakket dat bestond uit drie afzonderlijke pakketten. Deze bestonden uit donkergrijsbruin tot grijsbruin zwak siltig, matig fijn, zwak humeus zand. De ophogingslagen hebben waarschijnlijk als doel gehad om de laagte op te vullen en het gebied op te hogen. Deze lagen lijken qua uiterlijke kenmerken op het hierboven beschreven cultuurdek. Van de ophogingslagen en van het cultuurdek kan niet met zekerheid gezegd worden of het gaat om lagen die zijn gebruikt als akkerlaag. Onder deze ophogingslagen bevond zich een pakket van ongeveer 15 cm dat bestond uit donker bruingrijs zwak siltig, matig fijn, sterk humeus zand met matig veel puin van rode baksteen en veel vondstmateriaal. Deze laag wordt geïnterpreteerd als een opvulling van een gedempte laagte. Hieronder bevond zich een menglaag met daaronder de C-horizont die bestaat uit dekzand.

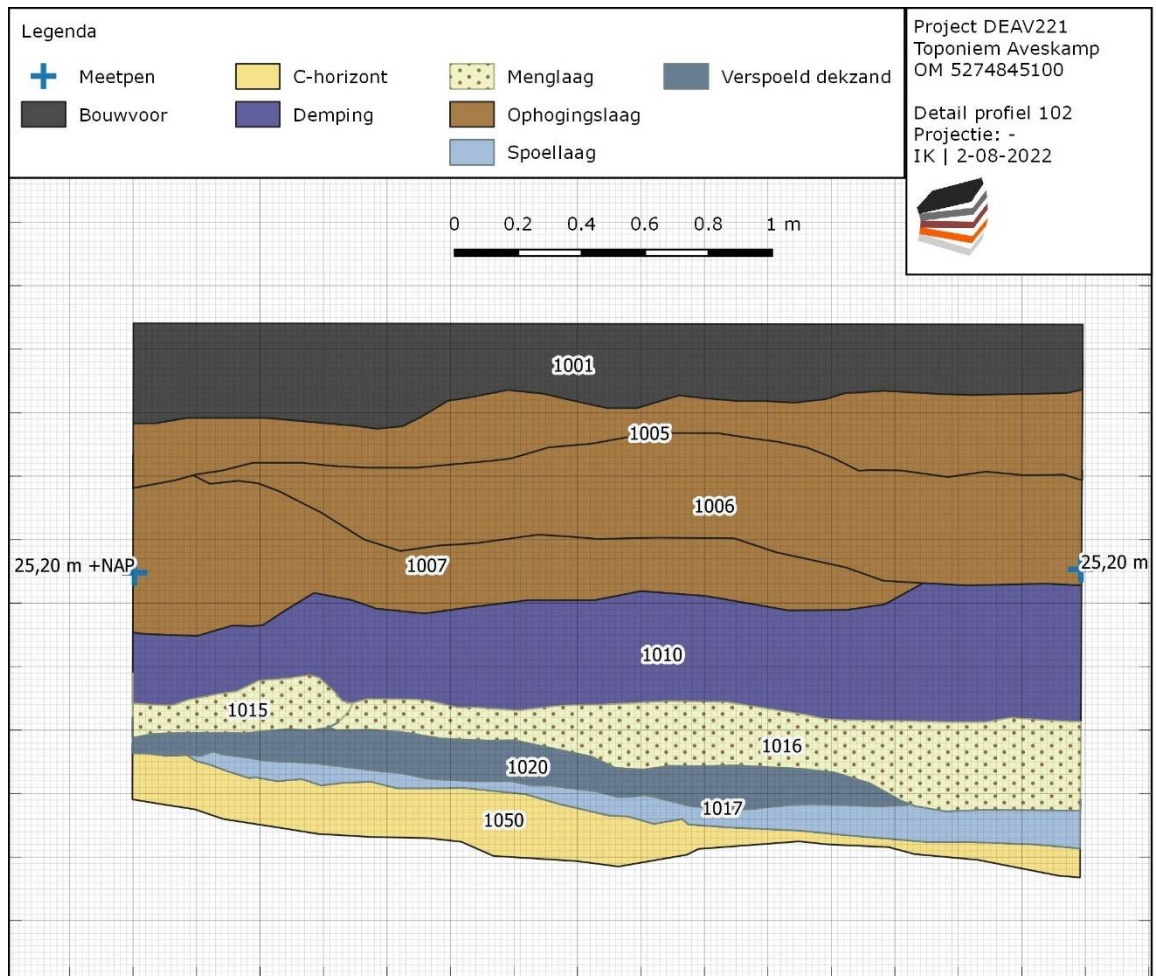

Afbeelding 9. Profielfoto van profiel 101.

In profiel 102 (zie Afbeelding 10 en Afbeelding 11) bestaat de bodemopbouw net als in profiel 101 uit een bouwvoor van 25 tot 30 cm dik met daaronder drie ophogingslagen die samen een pakket van ongeveer 60 cm vormen. Hieronder bevindt zich de laag die geïnterpreteerd wordt als een opgevulde laagte met daaronder een menglaag. Onder de menglaag bevindt zich een laag van verspoeld dekzand dat bestaat uit zwak siltig, matig fijn, licht grijsgeel en lichtgrijs gevlekt zand met enkele ijzervlekken. Hieronder bevond zich een dun spoellaagje van slechts enkele cm dik. Deze laag bestond uit donkerbruingrijs en lichtgrijs gevlekt zwak siltig, matig fijn, matig humeus zand. Hieronder lag de C-horizont die bestaat uit dekzand.

Afbeelding 10. Profielfoto van profiel 102.

Afbeelding 11. Schematische weergaven van profiel 102.

6 ARCHEOLOGIE

6.1 SPOREN EN STRUCTUREN (ZIE BIJLAGE 5)

Het leesbare sporenvlak is aangelegd op de top van de C-horizont. Alleen in de oostelijke helft van proefsleuf 1, waar de opgevulde laagte lag, is het vlak niet aangelegd op de C-horizont maar is er verdiept tot boven het grondwaterniveau. In totaal zijn er 72 sporen aangetroffen (zie Tabel 2) welke onder 67 spoornummers zijn geadministreerd. De recente verstoringen bestaan uit twee kabels en een pvc rioolbuis, de natuurlijke verstoringen bestaan uit mollengangen en door boomwortels veroorzaakte sporen.

Spoor interpretatie	Aantal
Greppel	8
Kuilen	11
Vulling laagte	5
Paalkuil	41
Verstoringen recent	3
Verstoring natuurlijk	4
Totaal	72

Tabel 2. Overzicht aangetroffen sporen.

Greppels

Tijdens het onderzoek zijn acht greppels aangetroffen. Deze greppels bevinden zich in proefsleuf 2 t/m 4. In proefsleuf 2 zijn twee greppels aangetroffen. De eerste greppel (S 16) is 2,3 meter breed en was opgevuld met twee vullingen. De bovenste vulling (vulling 0) bestond uit donkergrijsbruin en bruin gevlekt zwak humeus zand. In deze vulling zijn twee fragmenten keramiek aangetroffen die gedateerd kunnen worden in de (late) 18^e tot eerste helft 20^e eeuw. De onderste vulling (vulling 1) bestaat uit donkergrijsbruin en bruinoranje gevlekt zwak humeus zand met ijzervlekken.

Greppel spoor 16 doorsnijdt de greppel spoor 67 in proefsleuf 2. Deze greppel bestaat uit twee vullingen. De bovenste vulling bestaat uit licht bruingrijs en geelgrijs gevlekt zwak siltig, matig fijn, zwak humeus zand met enkele ijzervlekken. Hieronder (zie Afbeelding 13). Bestaat de vulling uit licht geelgrijs en grijs gevlekt zand.

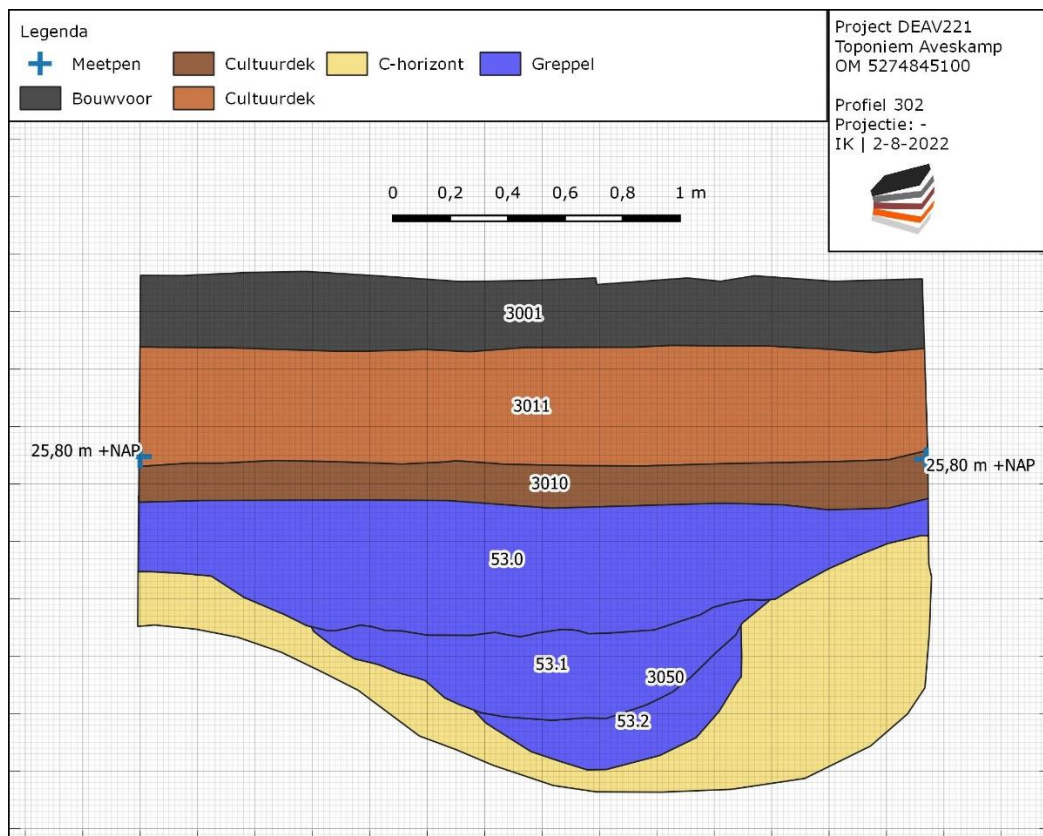
Afbeelding 12. Coupe van spoor 16 in profiel 203.

Afbeelding 13. Coupe van spoor 67 in profiel 202.

In proefsleuf 3 zijn vier parallelen greppels aangetroffen van 1 tot 2 meter breed en één smalle greppel, van ongeveer 40cm breed die daar bijna haaks op staat. Drie van de vier parallele greppels hebben een identieke vulling (sporen 62, 63 en 64) bestaand uit donker bruingrijs of grijsbruin en grijs gevlekt zwak siltig, matig fijn, zwak humeus zand met ijzer concreties. Uit deze drie greppels is geen vondstmateriaal afkomstig. Om vast te kunnen stellen hoe diep deze greppels waren zijn er drie boringen gezet in de greppels S62, S63 en S64. Hieruit bleek dat deze greppels een resterende diepte hadden van 40 tot 75 cm. De vierde parallele greppel (spoor 65) is opgevuld met licht grijsbruin en geel gevlekt zwak humeus zand met veel ijzervlekken. Uit deze greppel is een fragment bouwkeramiek afkomstig die dateren uit Nieuwe tijd Midden (1650-1850). De laatste greppel uit proefsleuf 3 (S61) is opgevuld met donker bruingrijs en donkergrijs gevlekt zwak humeus zand met ijzer concreties.

In proefsleuf 4 is nog één greppel aangetroffen, dit betreft spoor 53. Deze greppel is tussen de 2,2 en 3,2 meter breed. Deze greppel heeft drie vullingen. De bovenste vulling bestaat uit grijsbruin matig humeus zand met enkele ijzervlekken. De vulling daaronder bestaat uit bruingrijs en oranje gevlekt matig humeus zand met veel ijzervlekken. De onderste vulling bestaat uit donkergrijs matig humeus zand. In deze greppel zijn geen vondsten aangetroffen.

Afbeelding 14. Schematische weergaven profiel 302 met daarin greppel S53.

Kuilen

In totaal zijn tijdens het onderzoek 11 kuilen aangetroffen. Kuil spoor 1 en 2 bestaan uit een grijsbruin en donkerbruin gevlekt matig humeus zand met veel roodbakend puin en vondstmateriaal. Het is niet duidelijk of deze kuilen in de gedempte laagte zijn gegraven of dat deze laagte nog niet volledig was gedempt toen het vondstmateriaal werd gedeponerd. De hoeveelheid materiaal geeft aan dat het hier een afvalkuil betreft. Op basis van het vondstmateriaal kan spoor 1 in de vroege 19^e eeuw worden gedateerd. Spoor 2 kan in de 18^e of 19^e eeuw worden gedateerd. In proefsleuf 1 waren naast de hier

boven benoemde kuilen nog twee kuilen aanwezig. De kuilen S11 en S15 bestaan uit grijsbruin tot donker grijsbruin zwak humeus zand.

In proefsleuf 2 zijn vier kuilen aangetroffen. Kuil S32 betreft een vrij grote maar ondiepe kuil met een doorsnede van 2,8 meter. In de vulling van deze kuil is een stuk natuurlijk leisteen aangetroffen, deze is in het veld gedeselecteerd. Hier direct naast lag een tweede kleinere kuil die een vierkante paalspoor doorsnijdt. Deze kuil S40 is opgevuld met grijs en donkergrijs gevlekt zwak humeus zand met brokjes rode baksteen. In proefsleuf 2 zijn nog twee delen van grote kuilen aangetroffen. De eerste betreft kuil 44 die in het vlak slechts een klein oppervlak heeft, maar de insteek is in profiel 201 zichtbaar. De insteek aan de andere zijde van het spoor is niet teruggevonden, maar de kuil moet een minimale diameter van 3,80 meter hebben. In de meest zuidoostelijke hoek van de proefsleuf is een deel van een tweede grote kuil aangetroffen. Uit beide kuilen is geen vondstmateriaal afkomstig. Aan deze kuilen kan geen functie worden toegekend.

In proefsleuf 3 zijn twee kuilen aangetroffen en in proefsleuf 4 één kuil. Alle drie kuilen zijn opgevuld met donkerbruingrijs en geel(oranje) gevlekt zwak humeus zand met ijzer concreties. Op basis van het vondstmateriaal kan één van de kuilen in de Nieuwe tijd Midden (1650-1850) worden gedateerd. De hoeveelheid vondstmateriaal uit deze kuilen is te gering om deze als afvalkuil te kunnen classificeren, een exacte functie kan niet aan deze kuilen worden toegekend.

Opgevulde laagte

In hoofdstuk 5 is ingegaan op de bodemopbouw van de opgevulde laagte in proefsleuf 1. Deze werd niet alleen in het profiel waargenomen maar ook in het vlak. Deze laag heeft zowel in het profiel als in het vlak spoornummer 1010 gekregen. In de opvulling van de laagte is vondstmateriaal dat gedateerd kan worden uit de 18^e tot 19^e eeuw al kan een datering in het begin van de 20e eeuw niet worden uitgesloten. Het is onduidelijk hoe deze laagte moeten worden geïnterpreteerd, ook omdat in de proefsleuf slechts een deel ervan is aangesneden.

Paalkuilen

In totaal zijn er tijdens het onderzoek 41 paalsporen aangetroffen. In proefsleuf 1 zijn zes paalsporen aangetroffen. In één van deze sporen was nog een fragment van een sterk vermolmde paal aanwezig en in twee van de paalsporen was nog een duidelijke paalkern herkenbaar. Alle deze sporen waren opgevuld met donkergrijsbruin tot lichtgrijs gevlekt zwak tot matig humeus zand en kenden een scherpe begrenzing. Deze sporen kunnen in de Nieuwe tijd worden gedateerd.

In proefsleuf 2 zijn er in totaal 29 paalsporen aangetroffen. Deze sporen kunnen worden opgedeeld in Late Bronstijd tot Romeinse tijd paalsporen en paalsporen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. Uit de paalsporen S33, S35 en S42 zijn fragmenten handgevormd aardewerk afkomstig welke gedateerd kunnen worden in de Late Bronstijd – Romeinse tijd. Op basis van vulling en onscherpe begrenzing kunnen paalsporen S38, S39, S43, S47 en S51 in de zelfde periode gedateerd worden. Deze sporen hebben een vulling van licht tot donker grijs en geel tot grijs gevlekt zwak humeus zand met enkele ijzervlekken en in sommige sporen een spikkeltje houtskool. In het vlak warent de sporen rond of achtvormig (zie Afbeelding 15). In de coupe waren de sporen komvormig of hadden een onregelmatige vorm (zie Afbeelding 16 en Afbeelding 17). Vooral in de coupes was duidelijk te zien dat de sporen erg waren verbleekt, vooral in vergelijking met de sporen uit de latere periode.

In de ASK is niet op te maken of er een deel van een structuur van een huis of misschien een bijgebouw of spieker is aangetroffen. De paalsporen S33 en S35 zijn een beetje 'achtvormig' en lijken sporen te zijn van dubbele palen. Dergelijke dubbele palen komen veel voor in laat-prehistorische of Romeinse huizen of spiekers. Deze vorm sluit aan bij de datering van het aangetroffen aardewerk. Het lijkt er op dat de aangetroffen paalsporen tot een huisplaats behoren, al kan er nog geen structuur aan de paalsporen worden toegekent.

Afbeelding 15. Vlakfoto van spoor 33.

Afbeelding 16. Coupefoto van spoor 35.

Afbeelding 17. Coupefoto van spoor 42.

De overige paalsporen uit proefsleuf 2, 3 en 4 zijn gevuld met donkerbruingrijs tot donkergrijsbruin en grijsbruin tot grijs gevlekt zwak tot matig humeus zand met in enkele sporen een spikkeltje roodbakend baksteenpuin. Uit deze sporen is geen vondstmateriaal afkomstig. Wel kunnen deze sporen in de Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd worden gedateerd door het voorkomen van roodbakend baksteenpuin. Deze sporen maken waarschijnlijk deel uit van het erf van de boerderij Aveskamp.

6.2 VONDSTEN

Tijdens het onderzoek zijn in totaal 196 fragmenten vondstmateriaal geborgen. De grootste vondstcategorie bestaat uit het keramiek. In tabel 3 is een overzicht te zien met de aangetroffen vondst categorieën en het aantal fragmenten. Hieronder worden de vondsten per vondstcategorie behandeld.

Vondstcategorie	Aantal fragmenten
Keramiek	139
Bouwkeramiek	21
Pijpaardewerk	1
Glas	28
Metaal	1
Steen	2
Hout	1
Leer	3
Totaal	196

Tabel 3. Overzicht van alle vondsten per vondstcategorie.

6.2.1 SELECTIERAPPORT

In het selectierapport is voorgesteld om al het keramiek, glas en pijpaardewerk aan te bieden ter deponering. Van het bouwkeramiek wordt er per type het meest complete exemplaar gedeponerd. Op basis van een lage informatiewaarde en lage daterende waarde is er voorgesteld om het metaal, hout en leer na beschrijving en afronding van het project te deselecteren en te vernietigen.

6.2.2 KERAMIEK

De grootste vondstcategorie bestaat uit het gebruiksaardewerk en het pijpaardewerk. In totaal zijn er 139 fragmenten aangetroffen binnen deze categorie. Een groot deel van het aardewerk is afkomstig uit één afvalkuil (spoor 1), dit complex wordt hier afzonderlijk behandeld.

Het gebruiksaardewerk uit de Nieuwe tijd is gedetermineerd aan de hand van het Deventersysteem.⁵ In dit systeem wordt allereerst onderscheid gemaakt tussen de verschillende bakseltypen. Nadere specificatie maakt het Deventer systeem aan de hand van de gebruiksvorm, waarna een vormtype kan worden toegeschreven. De combinatie van deze gegevens kan worden samengevat met een systeemcode, waarbij de eerste (of eerste twee) letters het baksel weergeven, de volgende drie letters de gebruikstype en de vorm wordt weergegeven door een nummer.

Om alle fragmenten te kwantificeren zijn alle fragmenten geteld en benoemd op basis van het soort fragment. Daarbij kan het gaan om een rand, wand, bodem of overig. Als nadere kwantificatiemethode is gekozen voor het MAE (Minimaal Aantal Exemplaren). Hierbij worden meerdere scherven die tot eenzelfde exemplaar kunnen behoren, als één gerekend. Alleen scherven die aan elkaar passen en scherven met hetzelfde baksel worden tot één exemplaar gerekend. Het voordeel hiervan is dat een vertekening door de fragmentatiegraad deels kan worden gecorrigeerd.⁶

⁵ Bitter, Ostkamp & Jaspers 2018.

⁶ Dijkstra *et al.* 2020, 25.

Handgevorm aardewerk

Het handgevormde aardewerk bestaat uit tien scherven. Dit aardewerk is grijs tot licht bruingrijs van kleur. De magering bestaat uit kwarts en granietgruis met een grote van 1 tot 3 mm. Er zijn geen verdere diagnostische kenmerken zoals randscherven, versiering en wandafwerking en het aantal vondsten is te gering om een specifiekere datering te kunnen stellen dan Late Bronstijd- Romeinse tijd.

Afbeelding 18. Fragment handgevormd aardewerk afkomstig uit spoor 35.

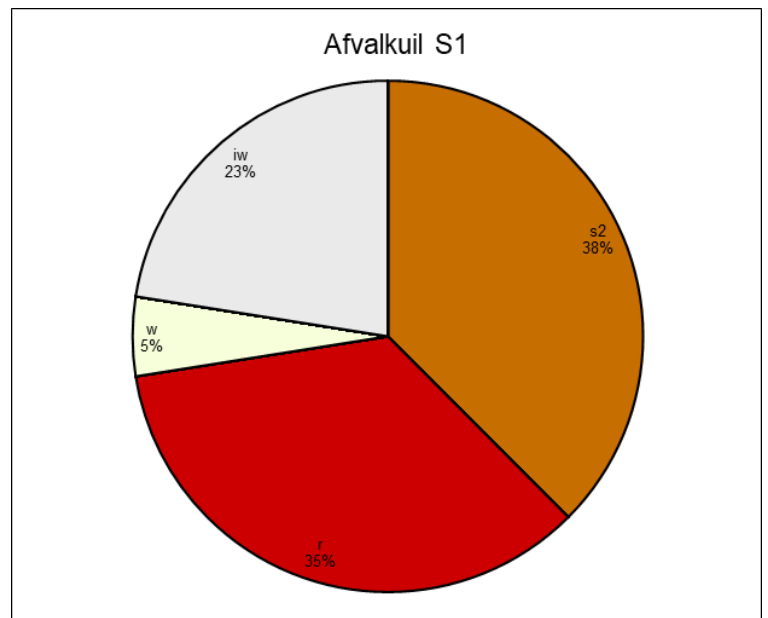
Afvalkuil (S1)

Het vondstmateriaal uit afvalkuil S1 is gedocumenteerd onder spoornummer 1. In totaal zijn er 83 scherven aardewerk aangetroffen welke samen 39 objecten vormen. Daarnaast zijn er nog vondsten bouwkeramiek en glas aangetroffen in dit spoor, deze worden in paragraaf 6.2.3 en 6.2.4 beschreven.

In Afbeelding 19 is de verhouding in de bakselgroepen te zien. Deze verhouding is gebaseerd op het minimaal aantal objecten (MAE) die in een bakselgroep aanwezig zijn. Hieronder worden de bakselgroepen afzonderlijk behandeld.

Steengoed

De grootste bakselgroep is het steengoed. Het grootste deel van het steengoed is afkomstig uit het Münsterland. Dit steengoed werd vanaf de 17^e eeuw tot in de late 19^e

Afbeelding 19. Verhouding in bakselgroepen uit afvalkuil S1 (N=39).

eeuw geproduceerd in de regio Stadlohn en Vreden.⁷ Het baksel kenmerkt zich door de vaal bruine kleur van het oppervlak met beige en rozige wazige delen en een dun zoutglazuur met kleine zwarte puntjes in het baksel.⁸

Er zijn minimaal drie gedraaide cilindrische mineraalwaterflessen aangetroffen, waarvan er één niet met zekerheid toegeschreven kan worden aan het Münsterland. Twee van de drie mineraalwaterflessen kunnen in de 19e eeuw worden gedateerd (1800-1900). Voor de derde mineraalwaterfles is een datering in de 18e eeuw niet uit te sluiten.

Er zijn minimaal twee eetnapjes aangetroffen. Het gaat hier om twee identieke napjes met een rechtopstaande rand, scherpe knik naar een iets bolle wand met een standvlak (zie Afbeelding 20). Dit type is vergelijkbaar met Elling type 212. Deze worden in het begin van de 19^e eeuw gedateerd.⁹

Verder zijn er minimaal drie inmaakpotten van Münsterlandssteengoed aangetroffen. Deze potten bevatten geen verdere diagnostische eigenschappen, ze kunnen niet nader gedateerd worden dan 17^e eeuw tot eind 19^e eeuw. Daarnaast is er een fragment van een kan aangetroffen die net als de overige scherven steengoed, waar geen vorm aan kan worden verbonden, afkomstig is uit het Münsterland en gedateerd kan worden in de 17^e tot eind 19e eeuw. Als laatste was er nog een knikker van typisch Münsterlandssteengoed aangetroffen. Deze knikker had een doorsnede van circa 8cm en kan gedateerd worden tussen de 17e en eind 19e eeuw.

Afbeelding 20. Eetnapje van Münsterlandssteengoed uit begin 19e eeuw.

Roodbakkend aardewerk

De op één na grootste bakselgroep is het roodbakkend aardewerk. In totaal zijn er van minimaal 14 objecten fragmenten aangetroffen. Het roodbakkende aardewerk bestaat uit minimaal zeven borden. Deze borden waren voorzien van loodglazuur en gedecoreerd met een slibversiering. Deze borden waren voorzien van een zeer scherpe standring. Deze borden werden geproduceerd in West-Duitsland in de 17^e tot eind 18^e eeuw worden gedateerd.¹⁰ Twee van deze borden kunnen in de 19^e eeuw worden gedateerd op basis

⁷ Bartels 1999, 84.

⁸ Bartels 1999, 85.

⁹ Elling 1994, 188.

¹⁰ Bartels 1999, 178-179.

van hun decoratie. Deze decoratie bestaat uit twee concentrische cirkels met daartussen een golvende lijn. Deze is vergelijkbaar met een pottenbakkers afval van de opgraving aan de Horststraße 2 in Ochtrup.¹¹

Daarnaast zijn er drie potten aangetroffen. Twee van deze potten hebben een manchetrand met dekselgeul en een oor. De pot is uitwendig geglaazuurd met loodglazuur en gedecoreerd met groene en gele slijb kronkels. Deze potten zijn afkomstig uit West-Duitsland. De derde pot had net als de andere twee potten een manchetrand met een dekselgeul. Deze pot was uitwendig geglaazuurd met loodglazuur met mangaan. Hierdoor ontstaat een donker paars tot zwart glazuur, het typische zwartgoed. Het toevoegen van mangaan aan loodglazuur voor roodbakkerd aardewerk gebeurt al sinds de 17^e eeuw, maar werd pas echt populair vanaf de 18^e eeuw.¹² Dit type aardewerk werd in veel verschillende productiecentra geproduceerd.

Verder bestaat het roodbakkerd aardewerk uit nog minimaal vier objecten waaraan geen vorm kon worden toegeschreven. Twee van deze vier objecten zijn afkomstig uit het productie centrum Ochtrup. Deze worden gekenmerkt door de kleine witte puntjes op de breuk en de helder rode kleur van het baksel. Van de overige twee voorwerpen kon geen productieplaats met zekerheid worden vastgesteld. Ook deze objecten kunnen in de 18e tot eind 19e worden gedateerd.

Witbakkerd aardewerk

Het witbakkerd aardewerk bestaat uit minimaal één grape. Het betreft hier een wijdmondige grape met een afgeronde buikknik en een verticaal geknepen lintoor. De grape is met groen en geel loodglazuur geglaazuurd en is waarschijnlijk in Friesland geproduceerd. Vanaf de 18e eeuw werd er in Friesland witbakkerd aardewerk geproduceerd.¹³

Industrieelwit aardewerk

Het industrieelwit aardewerk afkomstig uit de afvalkuil bestaat uit minimaal zes borden waarvan er minimaal drie van het typische witgoed waren gemaakt. Het witgoed kan gedateerd worden vanaf 1800 tot 1950. Twee identieke borden hadden een standing, reliëf decoratie van omliggende kruisende lijnen en een merkteken van Villeroy en Boch (zie Afbeelding 21). In 1836 vond de fusie tussen Villeroy en Boch plaats, en dit merk kan dan ook vanaf die tijd worden gedateerd. Het derde bord van het witgoed is van het type iw-bor-22. Dit type bord kan tussen 1800 en 1865 worden gedateerd.¹⁴ De overige drie borden waren gedecoreerd met een beschildering of een transferprint. Eén van de borden had een blauwe beschildering en een lage strakke standing. De overige twee borden betroffen afgeronde broden (iw-bor-3) zonder vlag met een rode transferprint. Alle drie de borden kunnen in de periode 1800-1900 worden gedateerd.

¹¹ Vergelijkbaar met Elling 135, in Elling 1998, 127.

¹² Bartels 1999, 141.

¹³ Bartels 1999, 163.

¹⁴ Bitter, Ostkamp & Jaspers 2018.

Afbeelding 21. Bord met merk van Villeroy en Boch, dateert vanaf 1836.

Naast de borden zijn er twee kopjes en een kom aangetroffen van witgoed. Eén kopje bestond enkel uit een standring. De andere twee objecten waren voorzien van één maal onderglazuur en één maal boven glazuur hand geschilderd met een vroeg boerenbont motief. Ook deze kopjes en kom kunnen in de periode 1800-1900 worden gedateerd.

Datering

Het aardewerk bestaat grotendeels uit steengoed en roodbakend aardewerk. Het steengoed is, op één object na, allemaal afkomstig uit het Münsterland (regio Stadtlohn en Vreden). In deze productiecentra werd steengoed geproduceerd vanaf de 17e tot de late 19e eeuw. Het roodbakende aardewerk was voornamelijk afkomstig uit productiecentra uit het Westen van Duitsland. Hier werd vooral in de 17e tot eerste helft 19e eeuw veel aardewerk geproduceerd. Naast het roodbakend aardewerk en steengoed is er één object witbakend aardewerk en negen objecten industrieelwit. Het industrieelwit aardewerk kan over het algemeen worden gedateerd tussen 1800 en 1900/1950. Eén bord kan worden gedateerd vanaf 1836 en een ander bord kan worden gedateerd tot 1865. Aan de hand van deze goed daterende objecten kan dit vondstcomplex in de eerste helft van de 19e eeuw worden gedateerd. Gezien de datering van een bord dat pas vanaf 1836 werd geproduceerd is het gehele complex niet eerder dan na dat jaar in de bodem terecht gekomen.

Vondsten uit de Laagte (S1010)

Tijdens de aanleg van proefsleuf 1 zijn verschillende vondsten aangetroffen. Deze vondsten kunnen waarschijnlijk allemaal worden gekoppeld aan de opgevulde laagte (S1010) daarnaast zijn er uit het profiel vondsten verzameld uit spoor 1010. Deze vondsten komen met elkaar overeen en er wordt aangenomen dat de vondsten die zijn verzameld tijdens de aanleg uit spoor 1010 afkomstig zijn. Deze vondsten zijn geadmistreerd onder vondst 2 en 3 voor de aanlegvondsten en vondst 7 voor de vondsten uit het profiel.

Steengoed

Tijdens de aanleg zijn er drie objecten van steengoed. Het betreft hier twee potten van Münsterlandssteengoed in de (17^e) 18^e tot eind 19^e eeuw gedateerd kunnen worden. Van het derde object kan geen vorm of productieplaats worden vastgesteld, deze kan in de 17^e tot begin 20^e eeuw worden gedateerd.

Roodbakkend aardewerk

Het roodbakkend aardewerk is aangetroffen tijdens de aanleg bestaat uit minimaal drie objecten. Het eerste object is een grape uit Ochtrup. Aardewerk uit dit productiecentrum is te herkennen aan de helderrode breuk en de witte korrels in het baksel. Hier werd aardewerk geproduceerd vanaf de 17e eeuw tot halverwege de 19e. Daarnaast zijn er twee objecten waaraan geen vorm kon worden toegeschreven. Het betreft hier om een object uit één van de productiecentra uit West-Duitsland. Het tweede object betreft het soort zwartgoed, roodbakkend aardewerk met mangaan loodglazuur. Het aardewerk uit West-Duitsland kan gedateerd worden in de 17e tot eind 18e eeuw en het zwartgoed kan gedateerd worden in de 18e tot eind 19e eeuw.

Industrieelwit aardewerk

Het industrieelwit aardewerk is zowel afkomstig uit het profiel als aangetroffen tijdens de aanleg van het vlak. Het industrieelwit aardewerk dat is aangetroffen tijdens de aanleg van het vlak bestaan uit één bord, twee kopjes en twee onbekende objecten van het soort witgoed, één kopje creamware, kom queensware en een bord van onbepaald soort. Het witgoed kan gedateerd worden tussen 1790 en 1950. Van dit witgoed kan één kopje aan de hand van een merkteken gedateerd worden tussen 1900 en 1957. En het bord van het industrieel witgoed kan op basis van vorm en decoratie worden gedateerd tussen 1890 en 1950. Het creamware en queensware kan gedateerd worden tussen 1760/1775 en 1800.

Het industrieelwit aardewerk dat is verzameld uit het profiel bestaat uit een creamware bord (iw-bor-19) deze dateert van 1760-1800. De rest van het industrieelwit aardewerk kom, bord en onbekende vorm van witgoed. Deze dateren uit de periode 1800 tot 1950.

Europees porselein

Tijdens de aanleg is er één fragment Europees porselein aangetroffen. Het betreft een randfragment van een pot met een dekselgeul. Deze kan gedateerd worden tussen 1800-1950.

Pijpaardewerk

Tijdens de aanleg is er één gedecoreerde pijpenstel aangetroffen. De pijpensteel is gedecoreerd met een niet helemaal leesbaar opschrift van *AN.KVELER* en *ZAKNDANNER*. Dit type decoratie komen voor op pijpenstelen uit de 19e eeuw.

Datering

Op basis van het aangetroffen aardewerk kan dit vondstcomplex in de late 18e -19e eeuw worden gedateerd.

Vondsten uit de menglaag (S1016)

Onder de vulling van de laagte (S1010) bevond zich een menglaag met daarin verschillende vondsten. Deze vondsten zijn geadministreerd onder vondstnummer 7. Het vondstmateriaal bestaat uit minimaal zes objecten steengoed, één object industrieelwit aardewerk en vier objecten roodbakkend aardewerk.

Steengoed

Het steengoed bestaat uit twee kommen van het type s2-kom-6, deze kunnen gedateerd worden in de 18e eeuw¹⁵ en pot uit van Münsterlandssteengoed die gedateerd kan worden in de 17e tot late 19e eeuw.¹⁶ Daarnaast is er een fragment van een mineraalwaterfels die gedateerd kan worden tussen 1700-1900 aangetroffen en enkele fragmenten die niet nader gedetermineerd konden worden.

Industrieelwit aardewerk

¹⁵ Bitter, Ostkamp & Jaspers 2018.

¹⁶ Bartels 1999, 84.

Het industrieelwit aardewerk bestaat uit een bodemfragment van een kopje van het soort witgoed. Het kopje had een naar buiten gebogen standring met een blindmerk op de bodem van PR met daar onder een 3 (zie Afbeelding 22). Dit blindmerk komt over een met Polling beeldmerk 8.¹⁷ Dit blindmerk kan worden gedateerd tussen 1850 en 1890.

Afbeelding 22. Kopje van industrieelwit aardewerk met het blindmerk PR3, dateert van 1850-1890.

Roodbakkend aardewerk

Het roodbakkend aardewerk bestaat uit twee borden waarvan één met zekerheid aan het productiegebied in West-Duitsland kan worden gekoppeld. Deze borden kunnen in de laatste helft van de 17e eeuw/ 18e eeuw tot eind van de 19e eeuw worden gedateerd. En twee objecten waaraan geen vorm kan worden verbonden kunnen gedateerd worden in de 17e tot eind 19e eeuw.

Datering

De menglaag bevat vondstmateriaal dat dateert uit de 18e tot 19e eeuw. Het is goed denkbaar dat deze objecten tegelijkertijd in de lage terecht zijn gekomen als het vondstmateriaal dat wordt gekoppeld aan spoor 1010. Aangezien de laagte geen gesloten vondstcomplex is, is het aannemelijk dat het vondstmateriaal niet in één keer in de laagte terecht is gekomen.

Overige vondstcomplexen

Naast de vondstcomplexen die hierboven zijn beschreven zijn in twee sporen nog enkele aardewerk scherven aangetroffen. Het betreft hier een kuil met veel bouwkeramiek (spoor 2) waarin minimaal één object van Münsterlandssteengoed is aangetroffen en een onbekend object van roodbakkend aardewerk met mangaan loodglazuur, het zogenaamde zwartgoed. Het steengoed kan gedateerd worden vanaf 1650 en het zwartgoed vanaf 1700 en beide tot 1900/1950.

Daarnaast zijn er twee objecten afkomstig uit greppel spoor 16. Dit betreft een fragment witbakkend aardewerk en een fragment Münsterlandssteengoed. Deze fragmenten dateren uit de 18^e tot begin 20^e eeuw.

¹⁷ Polling 2006, 22.

6.2.3 BOUWKERAMIEK

Thomas Spitzers

De 21 geborgen fragmenten bouwkeraamiek omvatten 6 of 7 fragmenten baksteen, 11 fragmenten dakpan en een fragment dat vermoedelijk afkomstig is van een kachel, kacheloven of haard.

Al het bouwmetaal stamt uit de Nieuwe tijd. Alle baksteenfragmenten zijn afkomstig van handvormstenen en alle dakpannen van golfpannen. Het merendeel van zowel bakstenen als dakpannen valt op door een vergelijkbaar, gesinterd baksel met een dieprode tot soms bruingrijze kleur met iets gele vlekken of slierten, waarin ongeselecteerde witte kwartskorrels voorkomen. De bakstenen, met een dikte van 4,5 cm en een éénmaal te meten breedte van 11 cm, hebben glad gestreken zijden met scherpe kanten: soms aan alle zijden; soms is de onderzijde bol en bezand.

Baksel en afwerking van deze bakstenen en dakpannen doen sterk denken aan bouwkeraamiek uit de Nieuwe tijd Midden (1650-1850) in aangrenzende Duitse gebieden. Enigszins vergelijkbare stukken worden elders in Twente incidenteel aangetroffen vooral in contexten uit (de tweede helft van) de 18^e eeuw en misschien nog het eerste kwart van de 19^e eeuw. Naast de gesinterde rode golfpannen zijn ook twee grijze golfpannen aangetroffen met een baksel en afwerking die in de rest van Nederland gebruikelijk zijn. Zij zijn vermoedelijk aangevoerd van elders in Nederland/de Republiek. Datzelfde geldt ook voor enkele kleine baksteenfragmentjes met een rozeoranje baksel. Opmerkelijk en ongewoon is een plat ongebogen fragment van witbakkende grof, met grind gemagerde klei met een half diepe gleuf of inkeping aan één zijde en een zwarte brandvlek. Vermoedelijk maakte het deel uit van een kacheloven, kachel of haard. Terwijl kachelovens in Nederland na het midden van de 17e eeuw nauwelijks voorkomen, zijn deze in Duitsland tot in de 20e eeuw algemeen verbreid gebleven.

6.2.4 GLAS

Tijdens het onderzoek zijn er in totaal 28 fragmenten glas aangetroffen van minimaal 16 objecten. Het glas is afkomstig uit de afvalkuil spoor 1, afvalkuil spoor 2, vulling van de laagte spoor 1010 en menglaag in de laagte spoor 1016.

Afvalkuil (S1)

Het glas uit de afvalkuil (S1) bestaat uit drie wijnflessen. Het betreft hier een cilindrische, bolle en half cilindrische wijnfles. Cilindrische wijnflessen komen voor vanaf 1800 terwijl bolle wijnflessen vanaf 1825 niet meer geproduceerd werden.¹⁸ Alle drie de wijnflessen waren in de vorm geblazen. Naast deze wijnflessen zijn er de fragmenten van een mogelijke geblazen fles aangetroffen en twee fragmenten vensterglas. Deze fragmenten kunnen niet nader gedateerd worden.

Vulling van laagte (S1010)

Uit deze vulling zijn vondsten afkomstig die zijn geborgen tijdens de aanleg van het vlak en die uit het profiel zijn geborgen. Tijdens de aanleg van het valk zijn er de fragmenten van een potje van kleurloos glas met horizontale ribbels op de buik. Dit potje lijkt op gl-pot-10a, deze wordt gedateerd in de 19^e eeuw.¹⁹ Een tweede object is een in de vorm geblazen flesje met horizontale ribbels. Dit flesje lijkt op de beschrijving van de fles gl-fle-9, deze wordt in de 17^e tot 18^e eeuw gedateerd.²⁰ Daarnaast is er een randfragment van een kelkglas of drinkglas aangetroffen, een fragment vensterglas en een fragment geperst glas. Dit glas kan worden gedateerd in de 17^e tot 19^e eeuw met uitzondering van het geperste glas welke in de eerste helft van de 20^e eeuw kan worden gedateerd.

¹⁸ Kottman 2010, 69.

¹⁹ Bitter, Ostkamp & Jaspers 2018.

²⁰ Bitter, Ostkamp & Jaspers 2018.

Uit het profiel is een cirkelvormige plaatje glas en een fragment vensterglas afkomstig die niet nauwkeurig gedateerd kunnen worden. En een randfragment van een potje van geperst glas met ribbels op de rand, deze kan gedateerd worden in de eerste helft van de 20e eeuw. Op basis van de glasvondsten kan de vulling van de laagte in het begin van de 20e eeuw worden gedateerd.

Overige vondstcomplexen

Uit de afvalkuil (S2) is één fragment van een wijnfles afkomstig. Aan de hand van deze scherf is niet te zeggen of het hier om een cilindrische of bolle wijnfles gaat. Deze wijnfles is dan ook niet nauwkeuriger te dateren dan tweede helft 17e tot eerste helft 20e eeuw.

Uit de menglaag (S1016) onder de vulling van de laagte (S1010) is één fragment vensterglas afkomstig. Dit vensterglas kan niet nauwkeuriger worden gedateerd dan de 17e tot begin 20e eeuw.

6.2.5 METAAL

Tijdens de aanleg van proefsleuf 1 is in de vulling van een laagte (S1010) metalen object aangetroffen.²¹ Het betreft een ijzeren object, mogelijk een geheng met daarin een uitstekende nagel. Verdere determinatie en datering is door de staat van het object niet mogelijk.

6.2.6 STEEN

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er twee brokken Bentheimerzandsteen aangetroffen in de afvalkuil (S2). Eén van deze brokken had een rechte zijde die mogelijk bewerkt was, al zijn er geen bewerkingssporen zichtbaar. Op het andere brok zandsteen waren geen bewerkingssporen aanwezig. Deze fragmenten zandsteen zullen als bouw materiaal gebruikt zijn.

6.2.7 LEER

Het leer is afkomstig uit een verrommelde spoellaag (S1017) onder uit de laagte uit proefsleuf 1. Het betreft drie kleine fragmenten leer met conserveringsconditie 2 tot 3 van mogelijk de zelfde schoen.

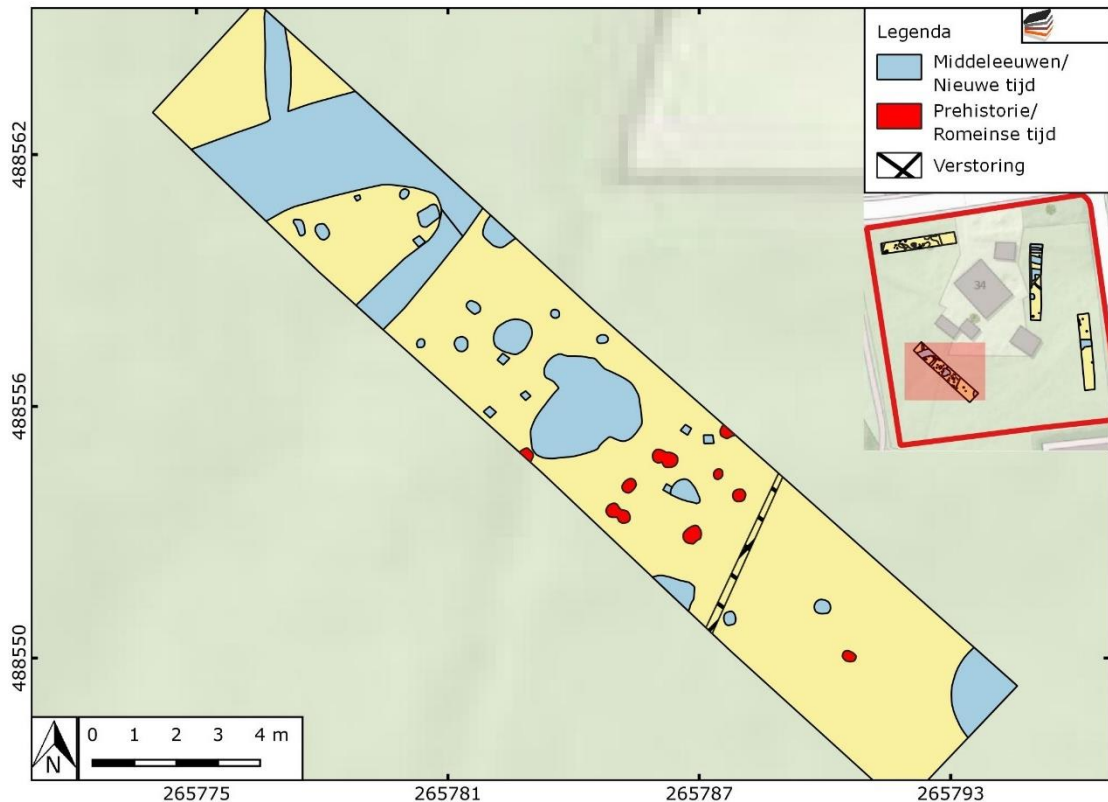
6.2.8 HOUT

In spoor 1 is een halve bodem van een ton aangetroffen. Aangezien deze tonbodem in een vondstcomplex is aangetroffen dat met het overige vondstmateriaal goed gedateerd kan worden is er besloten geen dendrochronologisch onderzoek uit te voeren op de tonbodem.

²¹ Metaal is gedetermineerd door M. Hendriksen ArchoMetaal.

6.3 SYNTHESE

Tijdens dit proefsleuvenonderzoek zijn twee vindplaatsen aangetroffen. De eerst vindplaats kan gedateerd worden in de Late Bronstijd tot Romeinse tijd terwijl de tweede vindplaats kan worden gedateerd in de Nieuwe tijd. De sporen die uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd dateren bevinden zich in proefsleuf 2. In Afbeelding 23 is een faseringskaart te zien van proefsleuf 2, de volledige faseringskaart is afgebeeld in bijlagen 6. Hierop zijn alle sporen die dateren uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd in het rood aangegeven. In het blauw zijn alle sporen die dateren uit de Nieuwe tijd aangegeven, ook hier is een datering in de Late Middeleeuwen op basis van de uiterlijke kenmerken van de sporen niet uit te sluiten.

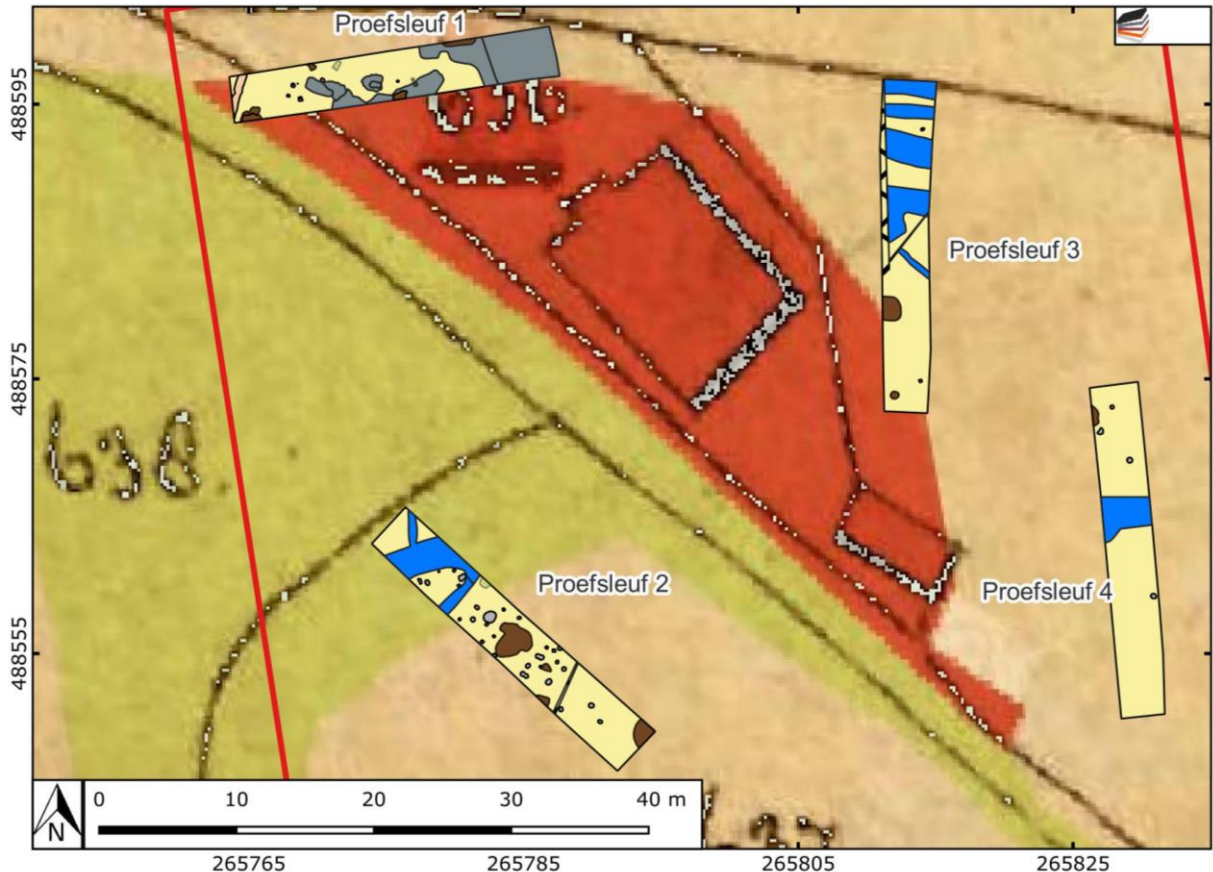
Afbeelding 23. Faseringskaart van proefsleuf 2.

In proefsleuf 2 zijn negen sporen die in de Late Bronstijd - Romeinse tijd kunnen worden gedateerd. In drie van deze paalsporen zijn fragmenten aardewerk aangetroffen die gedateerd kunnen worden in de Late Bronstijd tot de Romeinse tijd. De aanwezigheid van de paalsporen geven aan dat er hier in de bebouwing heeft gestaan uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd. Welke vorm deze bebouwing heeft is nu op dit moment nog niet duidelijk. Ongeveer 500 meter ten (zuid)westen van het plangebied zijn verschillende meldingen gemaakt van sporen uit de IJzertijd. Het gaat hier om nederzettingssporen en sporen die bij de periferie van een nederzetting horen. Er zijn echter geen archeologische onderzoeken uitgevoerd bij deze meldingen. Het is goed denkbaar dat ten zuidwesten van het plangebied één of meerdere erven die al dan niet gelijktijdig in gebruik waren hebben gelegen. Een eventueel gelijktijdig, eerder of later erf op de locatie van het plangebied is, gecombineerd met de sporen die zijn aangetroffen tijdens het onderzoek, aannemelijk.

De tweede vindplaats bestaat uit sporen die dateren uit de Nieuwe tijd, maar een datering in de Late Middeleeuwen is niet uit te sluiten. Op basis van het vondstmateriaal kunnen een aantal van de sporen met zekerheid in de 18^e tot eerste helft 20^e eeuw worden

gedateerd. Op basis van uiterlijke kenmerken van de sporen zonder vondstmateriaal lijkt een datering in de Nieuwe tijd aannemelijk.

Op basis van het bouwhistorisch onderzoek blijkt de boerderij die nu binnen het plangebied staat in de 17^e tot 18^e eeuw gedateerd kan worden. Op basis van dendrochronologisch onderzoek van het gebint kan dit hout gedateerd worden tussen 1759 en 1779.²² Dit hout kan hergebruikt zijn en daardoor ouder dateren dan de boerderij. De boerderij en het erf is zichtbaar op de Horigheid van Twente uit 1770-1778. De aangelegde proefsleuven sneden de rand van het oude erf op twee locaties (zie Afbeelding 24). De laagte (grijze vlak aan de west zijde van proefsleuf 1) ligt aan de noordrand van het erf. Hier zijn ook twee afvalkuilen gevonden.

Afbeelding 24. Alle sporen kaart geprojecteerd op de Horigheid Twente 1770-1778 (bron: www.hisgis.nl).

Deze afvalkuilen (spoor 1 en 2) bestonden uit een grote hoeveelheid bouwkeramiek en in spoor 2 enkele fragmenten gebruiks aardewerk en glas en in spoor 1 veel fragmenten aardewerk en glas. Het bouwkeramiek bestond voornamelijk uit dakpannen en slechts enkele bakstenen. Het bouwkeramiek is typisch voor vondstcomplexen uit de 18^e tot eerste kwart 19^e eeuw. Het gebruiks aardewerk kan overwegend gedateerd worden in de eerste helft van de 19^e eeuw. Gezien de datering van een bord dat pas vanaf 1836 werd geproduceerd is het gehele complex niet eerder dan na dat jaar in de bodem terecht gekomen. Deze afvalkuilen kunnen worden geïnterpreteerd als afval dat is vrijgekomen bij een verbouwing in de eerste helft van de 19^e eeuw na 1836. Hierbij is ouder bouwkeramiek vrijgekomen dat samen met gebroken objecten van gebruiks aardewerk en glas aan de rand van het erf zijn begraven. Deze verbouwing kan verband houden met de versterking van de boerderij. In Twente komt de versterking van boerderijen relatief laat op gang. Boerderijen werden pas vanaf de 19^e eeuw in steen gebouwd.²³ Tot deze tijd

²² Benerink 2019.

²³ Schabbink 2015, 114.

werden boerderijen als vakwerkhuisen gebouwd, deze bestonden uit lemen wanden en een dak bedekt met dakpannen. Dit zou de verhouding baksteen en dakpannen kunnen verklaren. Verder doet het baksel en de magering van het bouwkeramiek sterk denken aan bouwkeramiek uit de aangrenzende Duitse gebieden.²⁴ Dit is gezien de ligging van het plangebied vlakbij de moderne Duitse grens niet verwonderlijk.

Opvallend is het ontbreken van tinglazuur aardewerk en porselein in dit vondstcomplex. Dit is een trend die in Twente veel wordt waargenomen. In Twente komen tinglazuur en porseleinen objecten in agrarische context niet tot nauwelijks voor.²⁵ Waar dit in veel andere regio's van Nederland kan worden geïnterpreteerd als een teken van armoede is dit in Twente niet het geval. Daarnaast viel op dat vooral het serviesgoed veel in tweevoud werd aangetroffen. Dit kan betekenen dat de bewoners van de boerderij hun gebruiksaardewerk in tweevoud heeft aangekocht. Het kan ook toeval zijn dat er van meerdere borden en van eetnapjes twee identieke exemplaren in de afvalkuil terecht zijn gekomen.

Wat precies de interpretatie is van de opgevulde laagte is op basis van het proefsleuvenonderzoek niet te bepalen. Gezien de spoellaagjes op de bodem moet er nog enigszins stromend water aanwezig zijn geweest van een toevoersloot of iets dergelijks. Het zou ook kunnen gaan om een kleine vijver. De omgang en begrenzing kon logischerwijs niet worden vastgesteld met de proefsleuf. Opmerkelijk is verder dat op zowel de kadastrale minuutplan rond 1832 als op latere topografische kaarten er geen vijver of brede watergang zichtbaar is. Mogelijk is de proefsleuf gegraven ter plaatse van een brede watergang waarvan een deel in de oostelijker gelegen proefsleuf 4 is aangetroffen onder spoor S65. Ook deze, en de andere parallel gelegen sporen van greppels of brede sloten zijn op historisch kaartmateriaal niet te traceren. Op basis van de aanwezigheid van geperst glas kan worden geconcludeerd dat deze laagte in het begin van de 20^e eeuw is opgevuld.

²⁴ Determinatie Thomas Spitzers.

²⁵ Mondelinge mededeling Thomas Spitzers.

HOOFDSTUK 7 ONDERZOEKSVRAGEN EN CONCLUSIE

Algemeen

1. *Wat is de bodemkundige opbouw en hoe intact is deze?*

Tijdens het onderzoek zijn er twee type bodemopbouw aangetroffen. In proefsleuf 1 aan de noord zijde van het plangebied heeft een laagte gelegen welke opgevuld is geraakt in de 18e tot begin 20e eeuw. Hier boven waren drie ophogingspakketten herkenbaar. Het tweede type bodem bestond uit een C-horizont met daarop een cultuurdek die bestond uit één of twee lagen. Hier bovenop lag een recente bouwvoor. Beide bodemprofielen vertoonden geen recente verstoringen.

2. *Zijn er archeologische niveaus aanwezig en wat zijn daarvan in stratigrafisch opzicht de ligging?*

Het archeologische niveau lag op de top van het dekzand, tussen de 60 en 90 cm - maaiveld. Alleen in de oostelijke helft van proefsleuf 1 lag het archeologisch niveau op ongeveer 1,35 m -maaiveld.

3. *Is er sprake van akkerdekken of ontginningssporen en zo ja, kunnen deze gedateerd worden?*

In proefsleuf 2 t/m 4 is een cultuurdek aangetroffen, hiervan is niet met zekerheid te zeggen dat het een akkerdek betreft. Dit cultuurdek dekt de sporen af die in de 18^e tot 19^e eeuw gedateerd worden. Uit dit dek zijn zelf geen vondsten aanwezig die dit dek kunnen dateren.

De Aveskamp

4. *Zijn in het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig die behoren bij het historische erf De Aveskamp?*

Tijdens het onderzoek hebben twee proefsleuven de rand van het historische erf gesneden. In proefsleuf 1 is een afvalkuil met daarin bouwkeramiek, gebruiks aardewerk en glas aangetroffen die geïnterpreteerd worden als een afvalkuil met bouwafval van een verbouwing van de historische boerderij in de eerste helft van de 19^e eeuw. Daarnaast zijn er verschillende kuilen, paalkuilen en greppels aangetroffen die waarschijnlijk verbandhouden met het historische erf.

5. *Zijn er in het onderzoeksgebied archeologische resten aanwezig van mogelijke voorgangers van het historische erf?*

Door de aanwezige bebouwing konden de proefsleuven niet dwars over het historische erf heen worden gelegd. Er zijn in de proefsleuven verschillende sporen

aangetroffen die niet nader gedateerd kunnen worden. Op basis van uiterlijke kenmerken waarschijnlijk uit de Nieuwe tijd dateren, al is een datering in uit de Late Middeleeuwen niet uit te sluiten.

6. *Wat is de fysieke kwaliteit van de aanwezige archeologische resten?*

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn slechts drie recente verstoringen in de vorm van kabels en leidingen aangetroffen. Daarnaast waren er vier natuurlijke verstoringen in de vorm van mollengangen en boomwortelsporen. De sporen waren goed geconserveerd in het zand en hadden een duidelijke begrenzing.

7. *Wat is de datering van de aanwezige archeologische resten?*

Het grootste deel van de sporen, waar vondstmateriaal uit afkomstig is, kan in de Nieuwe tijd Midden worden gedateerd. Vrijwel alle sporen komen in uiterlijke kenmerken in de Nieuwe tijd worden gedateerd, al is een datering in de Late Middeleeuwen niet uit te sluiten. In proefsleuf 2 zijn acht paalsporen die op basis van aardewerk en overeenkomsten in kleur, textuur en uitloging van humus in de Late Bronstijd tot Romeinse tijd gedateerd kunnen worden.

8. *Welke bijzonderheden kunnen worden onderscheiden in het vondstmateriaal ten aanzien van de materiele cultuur van de bewoners van het erf?*

Opvallend is het ontbreken van tinglazuur aardewerk en porselein in de afvalkuilen. In andere gebieden in Nederland zou dit een teken van armoede zijn, maar in Twente is dit geen uitzondering in agrarische contexten. Daarnaast valt op dat bijna al het steengoed afkomstig is uit het Münsterland. Gezien de ligging van het plangebied is dit niet verwonderlijk. De ligging van het plangebied verklaard ook het bouwkeramiek dat veel overeenkomsten vertoont met bouwkeramiek uit de aangrenzende Duitse gebieden. En een fragment dat vermoedelijke deel uit maakte van een kacheloven. Hoewel kachelovens in Nederland doorgaans na de eerste helft van de 17^e eeuw nauwelijks meer voorkomen blijven ze in Duitsland tot in de 20^e eeuw in gebruik.

9. *In het scenario dat het boerderijerf pas in de 16de eeuw is ontstaan, is er dan sprake van een akkerdek op de locatie die van vóór deze tijd dateert (als onderdeel van de Kerkeres), of betrof het ten tijde van de stichting een nieuw ontgonnen terrein (voormalige markegrond)?*

In proefsleuf 2 t/m 4 is een cultuurdek aangetroffen, hiervan is niet met zekerheid te zeggen dat het een akkerdek betreft. Dit cultuurdek dekt de sporen af die in de 18^e tot 19^e eeuw gedateerd worden. Op basis hiervan zou in het scenario dat het boerderijerf pas in de 16^e eeuw is ontstaan betrof het een stichting van een nieuw ontgonnen terrein.

10. *De boerderij heeft (op basis van onderzoek naar oud kaartmateriaal) in elk geval sinds het begin van de 19de eeuw op exacte dezelfde locatie gestaan, ook de gebinten dateren van voor deze tijd. Is de boerderij voorafgaand aan de 19de eeuw ooit verplaatst op het erf?*

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn er geen voorgangers van deze boerderij aangetroffen. Dit wil echter niet zeggen dat deze zich niet bevinden binnen het terrein. Door de aanwezige bebouwing konden de proefsleuven niet dwars over het historische erf worden gelegd, waardoor alleen de rand van het historische erf kon worden onderzocht.

11. *Zijn er resten aanwezig van de oude (lijk)weg die de verbinding vormde tussen de buurtschap Berghum en het dorp Denekamp, die over het erf en direct langs de boerderij liep?*

Tijdens het onderzoek zijn er geen resten gevonden van de oude lijkweg.

12. *Over het algemeen wordt aangenomen dat met name in de periode van 1650 - 1750 veel nieuwe erven en afsplitsingen van de oude erven ontstonden in Twente. Het onderhavige boerderijerf kan op basis van historische bronnen mogelijk al aan het einde van de 16de eeuw gedateerd worden. Kunnen sporen op het erf een indicatie geven van de stichtingsperiode van het erf?*

Door de aanwezige bebouwing kon er geen proefsleuf dwars over het historische erf worden gelegd. Hierdoor is alleen de rand van het historische erf onderzocht. De sporen die gedateerd konden worden aan de hand van vondstmateriaal dateerde uit de Nieuwe tijd Midden. Echter is het niet uit te sluiten dat op het historische erf oudere sporen aanwezig zijn die niet tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn aangetroffen.

13. *Nog tot in de helft van de vorige eeuw was het enige bijgebouw op het erf een relatiefkleine schuur. Deze is met dendrochronologische onderzoek in het einde van de 18de eeuw gedateerd. Zijn er aanwijzingen dat voor deze tijd andere bijgebouwen op het erf hebben bestaan, of was deze schuur de eerste?*

Er zijn verschillende paalsporen en kuilen aangetroffen tijdens het onderzoek. Uit de paalsporen is geen vondstmateriaal afkomstig, ook kan er geen structuur uit worden herleid. Uit één van de kuilen op het historische erf is wel vondstmateriaal afkomstig dat qua datering overeenkomt met de datering van de schuur.

14. *Onderzoek naar het gebint van de boerderij heeft helaas geen dendrochronologisch datering opgeleverd. De aanwezige telmerken die op de stijlen zijn aangetroffen suggereren een hogere ouderdom dan de wél gedateerde schuur op het erf. Zijn ter plaatse van de boerderij resten/aanwijzingen te vinden voor een datering van de structuur?*

Er zijn geen resten die de boerderij kunnen dateren. Wel zijn er afvalkuilen aangetroffen met daarin bouwkeramiek, gebruiks aardewerk en glas. Deze kuilen worden geïnterpreteerd als met bouwafval gevulde kuilen van een verbouwing in de eerste helft van de 19^e eeuw. Mogelijk is dit het moment dat de boerderij is versteend. Er zijn geen aanwijzingen dat de boerderij bij deze verbouwing en verstening helemaal is afgebroken, het is goed denkbaar dat enkel de muren zijn herbouwd terwijl het originele geraamte in tact bleef.

Overige vindplaatsen

15. *De locatie bevindt zich op de flank van een dekzandrug, waarop tevens de Kerkeres is aangelegd. Langs deze rug en de onderzoekslocatie bevindt zich een oude Dinkelarm. De locatie moet ook in de periode voordat het boerderijerf is gesticht een goede uitgangspositie hebben geboden als een tijdelijke of permanente bewoningslocatie. Zijn er ook oudere sporen van menselijke activiteiten of bewoning aanwezig?*

In proefsleuf 2 zijn verschillende paalkuilen aangetroffen die waarschijnlijk uit de Late Prehistorie stammen. Op basis van aardewerk uit drie van de paalkuilen kunnen de sporen in de Late Bronstijd tot Romeinse tijd worden gedateerd.

16. Wat is de aard (complextype), omvang en fysieke kwaliteit daarvan?

De sporen bestaan uit paalkuilen waaruit geen structuur kan worden opgemaakt. Het aangesneden deel van deze vindplaats bevindt zich midden in de proefsleuf en zal zich buiten de proefsleuf uitstrekken. De sporen zijn niet verstoord door latere grondroerende werkzaamheden of andere verstoringen. Daarnaast zijn de sporen redelijk goed bewaard gebleven en nog goed leesbaar in het vlak.

17. Uit welke periode dateren deze?

Op basis van het aangetroffen aardewerk dateren deze sporen uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd.

18. Waar bevinden deze resten zich (horizontaal en verticaal) en in hoeverre zijn deze vanwege de latere vestiging van de boerderij Aveskamp verstoord?

De resten bevinden zich in het westen van het plangebied. In de proefsleuf zijn de resten niet verstoord door de latere vestiging van de boerderij. Hoe dit zich buiten de proefsleuf verhoudt is niet bekend.

19. Wat is de waardestelling middels de KNA-waarderingscriteria? Is de vindplaats behoudenswaardig?

Op basis van de KNA-waardencriteria betreft het een behoudenswaardige vindplaats.

HOOFDSTUK 8 WAARDERING

De doelstelling van het onderhavige onderzoek is te komen tot een waardering van een eventueel aanwezige archeologische vindplaats. Op basis van het voorkomen van archeologische sporen is sprake van een archeologische vindplaats. Deze vindplaats wordt gewaardeerd op basis van de waarderingscriteria volgens de KNA 4.1.²⁶ Per onderdeel vindt een toewijzing van punten plaats en aan de hand van het totaal aantal punten wordt bepaald of de vindplaats als behoudenswaardig aangemerkt dient te worden. Bij een lage, gemiddelde en een hoge waarde worden respectievelijk 1, 2 en 3 punten toegekend. Een behoudenswaardige vindplaats heeft volgens de KNA-waarderingscriteria voor de fysieke kwaliteit een score van 4 punten en op inhoudelijke kwaliteit een score van 8 punten. Met een score van 12 punten geldt de aangetroffen archeologische vindplaats als behoudenswaardig.

Tijdens het onderzoek zijn twee vindplaatsen aangetroffen, deze zullen afzonderlijk van elkaar worden gewaardeerd.

Late Bronstijd tot Romeinse tijd vindplaats

Gaafheid

De aanwezige vindplaats is vanwege de afdekkende lagen zeer gaaf en de sporen zijn niet door postdepositionele (erosie) verstoord. In de proefsleuf is één recente kabel aangetroffen die ten zuiden van de sporen liep die mogelijk buiten de proefsleuf de vindplaats heeft verstoord. Het oppervlak van deze verstoring zal echter dus danig gering zijn dat wat betreft gaafheid de vindplaats **hoog** scoort.

Conservering

In de sporen zijn slecht enkele kleine fragmenten aardewerk aangetroffen en geen organische materialen. Organisch vondstmateriaal wordt vanwege de slechte conservering van zandgronden ook enkel in diepe grondsporen onder de grondwaterspiegel verwacht. Gezien de relatief droge bodem condities wordt de conservering **laag** beoordeeld.

Zeldzaamheid

Vindplaats met sporen uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd worden in Overijssel en Twente regelmatig aangetroffen. In de omgeving van het plangebied zijn er behalve enkele waarnemingen van Prehistorische sporen en vondsten geen opgravingen uitgevoerd waarin deze resten zijn onderzocht. De zeldzaamheid is daarom **middelmatig**.

Informatiewaarde

De proefsleuven met de opgegraven sporen trekken als het ware een klein luikje open uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd. Er van uitgaande dat er binnen de begrenzing van het onderzochte perceel hierbij aanvullende informatie verkregen kan worden heeft de betreffende vindplaats verder een **middelhoog** informatiewaarde.

Ensemblewaarde

De vindplaats vormt wel een belangrijke aanvulling op het in de omgeving bekende vindplaatsenbestand uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd in zowel synchrone als diachrone context.

²⁶ KNA 4.1. Bijlag IV Waarderen van vindplaatsen

De ensemblewaarde wordt daarom als **hoog** aangemerkt.

Representativiteit

De vindplaats, of beter gezegd de aangetroffen sporen zijn representatief voor het Overijssels-Gelders zandgebied en representatief voor de perioden vanaf de Bronstijd tot en met de Romeinse tijd. Dergelijke sporen komen vaker voor in de genoemde geofysische context. De representativiteit is daarom **hoog**.

Conclusie waardering

Op het aspect fysieke kwaliteit heeft de vindplaats 4 punten en op de inhoudelijke kwaliteit 10 punten. Voor beide criteria is de waarderingsscore voldoende om als een behoudenswaardige vindplaats aangemerkt te worden.

Historisch erf

Gaafheid

De aanwezige sporen in de proefsleuven zijn vanwege de afdekkende lagen zeer gaaf en de sporen zijn niet door postdepositionele (erosie) verstoord. In de proefsleuven zijn slechts enkele recente verstoringen van kabels en leidingen aangetroffen. Het totaal oppervlak van deze verstoringen is echter zo klein dat de gaafheid als **hoog** kan worden gescoord. Er wordt op dit moment vanuit gegaan dat de bodemopbouw en de mate van verstoringen op het erf overeen komen met de bodemopbouw die aan de rand van het erf is vastgesteld.

Conservering

In de laagte in het oosten van proefsleuf 1 zijn enkele fragmenten organisch vondstmateriaal die redelijk tot redelijk slecht waren geconserveerd. In de rest van het plangebied is de bodem relatief droog waardoor de verwachting laag is voor het aantreffen van organische materialen boven de grondwaterstand. Echter kunnen er onder de grondwaterspiegel of in eventuele water- of beerputten organische resten worden verwacht. Gezien de relatief droge bodem condities in het grootste deel van het plangebied wordt de conservering **laag** beoordeeld.

Zeldzaamheid

Historische erven uit de Nieuwe tijd Midden zijn in Nederland en Overijssel niet zeldzaam, wel is er relatief weinig onderzoek gedaan naar deze vindplaatsen. Daarnaast is de Aveskamp het laatste historische erf binnen de dorpsgrenzen van Denekamp. Op basis hiervan scoort de vindplaats **middel/ hoog** voor het criteria zeldzaamheid.

Informatiewaarde

Tijdens het proefsleuvenonderzoek konden slechts de randen van het historisch erf worden onderzocht. Hierdoor zijn er nog veel onderzoeksvragen onbeantwoord. Daarnaast is er weinig onderzoek geweest dat zich richt op historische erven uit de Nieuwe tijd Midden. Een opgraving van het historische erf kan voor een grote kenniswinst zorgen over agrarische complexen in Twente in de Nieuwe tijd Midden. Hierdoor scoort de informatie waarde **hoog**.

Ensemblewaarde

De vindplaats vormt wel een belangrijke aanvulling op het in de omgeving bekende historische erven uit de Nieuwe tijd, waarvan de meeste niet archeologisch zijn onderzocht, in zowel synchrone als diachrone context. De ensemblewaarde wordt daarom als **hoog** aangemerkt.

Representativiteit

Historische erven komen veel voor in Twente en zijn representatief. De vindplaats, of beter gezegd de aangetroffen sporen zijn representatief voor het Overijssels-Gelders zandgebied en representatief voor de perioden vanaf de Bronstijd tot en met de Romeinse tijd. Dergelijke sporen komen vaker voor in de genoemde geofysische context. De representativiteit is daarom **hoog**.

Conclusie waardering

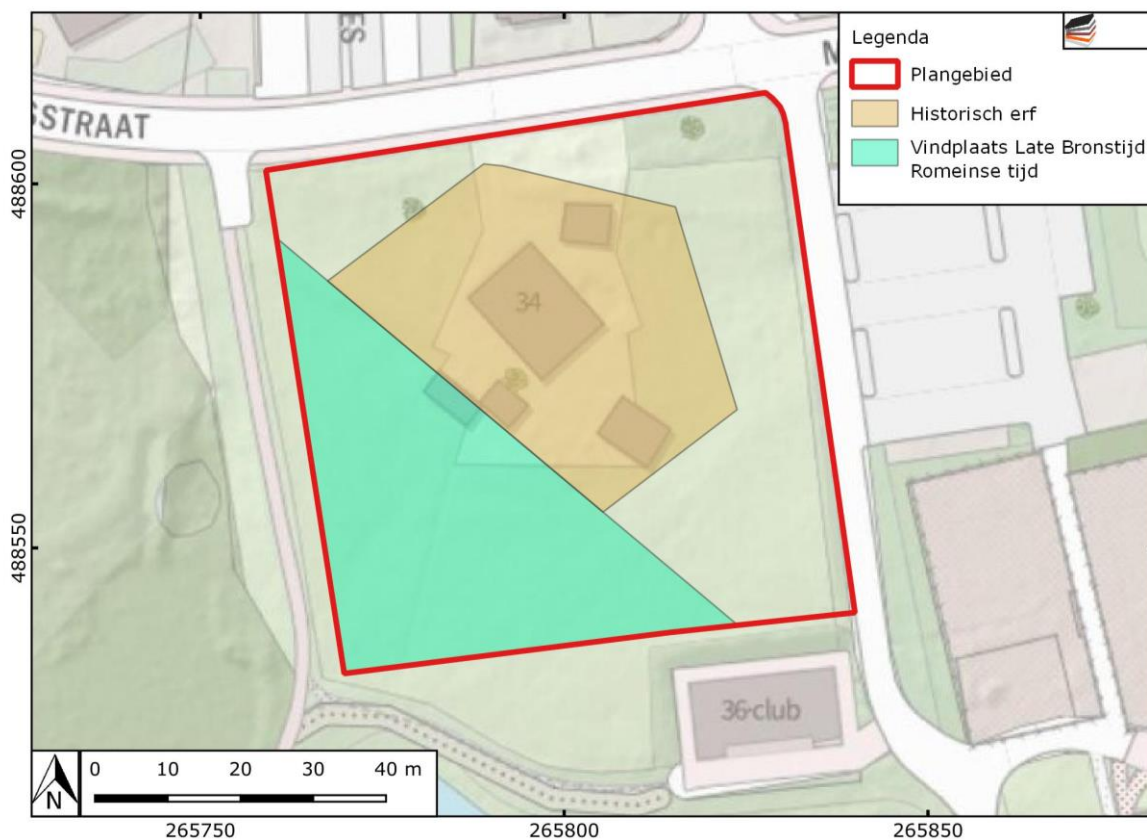
Op het aspect fysieke kwaliteit heeft de vindplaats 4 punten en op de inhoudelijke kwaliteit 11,5 punten. Voor beide criteria is de waarderingsscore voldoende om als een behoudenswaardige vindplaats aangemerkt te worden.

HOOFDSTUK 9 SELECTIEADVIES

Tijdens het veldonderzoek zijn er twee vindplaatsen aangetroffen daterend uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd en Nieuwe tijd Midden aangetroffen. Op basis van de KNA-waarderingscriteria zijn beide vindplaatsen behoudenswaardig bevonden.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn sporen uit de Late Bronstijd tot Romeinse tijd aangetroffen in het westen van het plangebied. Geadviseerd wordt de zone rondom proefsleuf 2 op te graven conform KNA protocol 4004 (zie Afbeelding 25).

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is de locatie van het erf enkel de rand van het historische erf worden onderzocht. Vervolgonderzoek wordt geadviseerd voor de zone waar restanten van het historische erf te verwachten zijn volgens de Horigheid van Twente (zie Afbeelding 25). De verwachting is dat in deze zone archeologische resten aanwezig zullen zijn van verschillende activiteiten, bijgebouwen en water- en/of beerputten. Het vervolgonderzoek kan pas plaatsvinden na de sloop van de bovengrondse bebouwing. Geadviseerd wordt om de sloopwerkzaamheden van de ondergrondse funderingen te begeleiden. Het vervolgonderzoek van het erf kan plaatsvinden als een archeologische opgraving conform KNA-protocol 4004 of als intensieve begeleiding van de aanleg van de bouwput als variant archeologische begeleiding conform KNA-protocol 4004.

Afbeelding 25. Advies voor vervolgonderzoek.

Literatuur en bronnen

Bartels, M., 1999. *Steden in Scherven. Vondsten uit beerputten in Deventer, Dordrecht, Nijmegen en Tiel (1250-1900)*, Amersfoort.

Benerink, G.M.H., 2019. Een (bouw)geschiedenis van de boerderij Aveskamp. Het Onderschoer 2019. Stichting Heemkunde Denekamp.

Bitter, P. S. Ostkamp & N.L. Jaspers, 2018. *Classificatiesysteem voor (post-)middeleeuws aardewerk en glas - Het Deventer Systeem (sinds 1989), Deel 1: Keramiek. Digitale opzoekschema's, Versie 2018-03*. ADC ArcheoProjecten.

Dijkstra, M., Y de Rue, M. van Veen & A. van de Venne, 2020. *KNA-leidraden Anorgansch materiaal LEIDRAAD 5 Aandewerk uit de middeleeuwen en nieuwe tijd (ca. 450-heden)*, Amersfoort.

Elling, W., 1998. *Ochtruper Irdenware*, Ochtrup.

Elling, W., 1994. *Steinzeug aus Stadtlohn und Vreden*, Vreden.

Hendriks, N. & J.A.M. Oude Rengerink, 2022. *Programma van eisen inventariserend veldonderzoek – proefsleuven, Aveskamp te Denekamp, gemeente Dinkelland (OV)*, Almelo.

Kottman, J., 2010. *Soo langh daer in is de geschiedenis van de vroegmoderne wijnfles in onze streken*, in Vormen uit het vuur 209/210, Amsterdam.

Polling, A., 2006. *Maastrichtse ceramiek merken en dateringen P. Regout (De Sphinx), N.A. Bosch, Clermont en Cainaye, Société Céramique, Guillaume Lambert, L. Regout (Mosa), F. Regout, Alfred Regout (Rema)*, Lochem.

Schabbink, M. (red.), 2015. *Vier eeuwen boeren*, Amersfoort (NAR 49).

SIKB, 2016. Inventariserend Veldonderzoek (Landbodems) (Field Survey IVO (soil) Protocol 4003. SIKB 2016. Gouda.

<https://www.claypipes.nl/>

www.hisgis.nl

KNA 4.1. Bijlage IV Waarderen van vindplaatsen

<http://www.sikb.nl/doc/KNA33/definitief/Deel%20II%20bijlage%20IV%20Waarderen%20van%20vindplaatsen%20versie%203.3.pdf>

Gebruikte kaarten

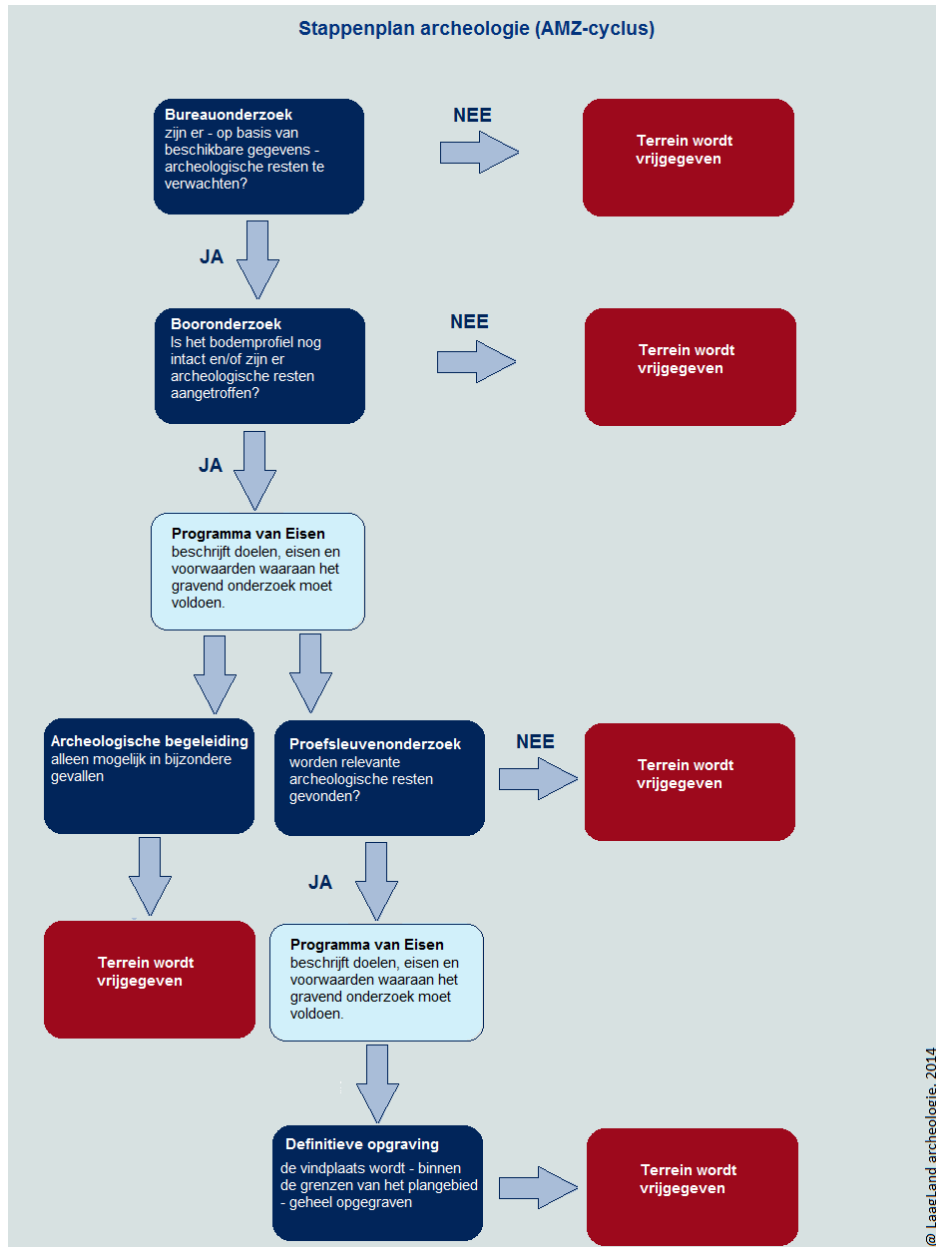
Topografische kaart, schaal 1:10.000. Bron: www.pdok.nl. Geraadpleegd op 2-08-2022.
Horigheid Twente, 1770-1778. Bron: www.hisgis.nl. Geraadpleegd op 8-08-2022.

Lijst met afbeeldingen

Afbeelding 1. Ligging van het plangebied aangeduid (in rood).	5
Afbeelding 2. De geplande proefsleuven (in zwart) en de gegraven proefsleuven (in geel).	14
Afbeelding 3. Vooraanzicht van het plangebied (bron: google maps streetview).	15
Afbeelding 4. Zijaanzicht van het plangebied bron: google maps streetview.	16
Afbeelding 5. Pony's bij de Aveskamp.	16
Afbeelding 6. Profiel foto van profiel 401.	17
Afbeelding 7. Profielfoto van profiel 301.	18
Afbeelding 8. Profielfoto van profiel 303.	18
Afbeelding 9. Profielfoto van profiel 101.	19

Afbeelding 10. Profielfoto van profiel 102. _____	20
Afbeelding 11. Schematische weergaven van profiel 102. _____	20
Afbeelding 12. Coupe van spoor 16 in profiel 203. _____	22
Afbeelding 13. Coupe van spoor 67 in profiel 202. _____	22
Afbeelding 14. Schematische weergaven profiel 302 met daarin greppel S53.23	
Afbeelding 15. Vlakfoto van spoor 33. _____	25
Afbeelding 16. Coupefoto van spoor 35. _____	25
Afbeelding 17. Coupefoto van spoor 42. _____	25
Afbeelding 18. Fragment handgevormd aardewerk afkomstig uit spoor 35.28	
Afbeelding 19. Verhouding in bakselgroepen uit afvalkuil S1 (N=39). __	28
Afbeelding 20. Eetnapje van Münsterlandssteengoed uit begin 19 ^e eeuw.29	
Afbeelding 21. Bord met merk van Villeroy en Boch, dateert vanaf 1836.31	
Afbeelding 22. Kopje van industrieelwit aardewerk met het blindmerk PR3, dateert van 1850-1890. _____	33
Afbeelding 23. Faseringskaart van proefsleuf 2. _____	36
Afbeelding 24. Alle sporen kaart geprojecteerd op de Horigheid Twente 1770-1778 (bron: www.hisgis.nl). _____	37
Afbeelding 25. Advies voor vervolgonderzoek. _____	47

BIJLAGE 1 AMZ-CYCLUS

BIJLAGE 2 ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

Archeologische perioden		Datering	
Nieuwe tijd	C	1795	
	B	1650	
	A	1500	
Middeleeuwen	Laat	1250	
	Vol	1050	
	vroeg	Ottoons	900
		Karolingisch	725
		Merovingisch	450
Romeinse tijd	Laat	270	
	Midden	70 na Chr.	
	Vroeg	15 voor Chr.	
Prehistorie	Ijzertijd	Laat	250
		Midden	500
		Vroeg	800
	Bronstijd	Laat	1100
		Midden	1800
		Vroeg	2000
	Neolithicum	Laat	2850
		Midden	4200
		Vroeg	4900/5300
	Mesolithicum	Laat	6450
		Midden	8640
		Vroeg	9700
	Paleolithicum	Jong	35.000
		Midden	250.000
		Oud	
	© Laagland Archeologie, 2014		

BIJLAGE 3 SPORENLIJST

Put	Vlak	Spoor	Vulling	Textuur	Kleur	Gevlekt	Interpretatie	Specifiek	Humus	Puin	Houtskool	Ijzer/Margaan	Opmerking
1	1	1	0	Zs1	GRBR	DBR	KL	KL	h2	3	0	-	
1	1	2	0	Zs1	GRBR	DBR	KL	KL	h2	3	0	-	
1	1	3	0	Zs1	DGR	-	VS	VSN	h2	0	0	-	
1	1	3	1	Zs1	GR	GRGE	VS	VSN	h1	0	0	-	
1	1	4	0	Zs1	DGR	-	VS	VSN	h2	0	0	-	
1	1	4	1	Zs1	GEGR	DGR	VS	VSN	h1	0	0	-	
1	1	5	0	Zs1	DGRBR	GE	LG	LGS	h3	0	0	-	
1	1	5	1	Zs1	LGR	DBRG	LG	LGS	-	0	0	-	
1	1	6	0	Zs1	DGRBR	LGR	PL	PK	h1	0	0	-	
1	1	7	0	X	-	-	PL	PKP	-	0	0	-	
1	1	8	0	Zs1	DGRZW	-	PL	PK	h2	0	0	-	
1	1	8	1	Zs1	DGR	LGR	PL	PK	h1	0	0	-	
1	1	9	0	Zs1	DGRBR	-	PL	PK	h1	0	0	-	
1	1	10	0	Zs1	DGRBR	-	PL	PK	h2	0	0	-	
1	1	10	1	Zs1	LGRGE	DGR	PL	PK	-	0	0	-	
1	1	11	0	Zs1	GRBR	-	KL	KL	h1	0	0	-	
1	1	12	0	Zs1	LGRBR	BR	LG	LGM	h1	0	0	-	Recent
1	1	13	0	Zs1	DGRBE	-	PL	PK	h1	0	0	-	
1	1	14	0	Zs1	LGR	-	VS	VSN	h1	0	0	-	
1	1	15	0	Zs1	DGRBR	DGR	KL	KL	h1	0	0	-	
2	1	16	0	Zs1	DGRBR	BR	GR	GR	h1	1	0	-	
2	1	16	1	Zs1	DGRBR	BROR	GR	GR	h1	0	0	FE1	
2	1	17	0	Zs1	LGRBR	-	PL	PK	-	0	0	-	
2	1	18	0	Zs1	LGRBR	-	PL	PK	-	0	0	FM1	Margaan brokjes
2	1	19	0	Zs1	LGRBR	BR	PL	PK	-	0	0	FE1	
2	1	20	0	Zs1	LGR	BRGE	PL	PK	-	1	2	-	Kleine brokjes houtskool
2	1	21	0	Zs1	LGRBR	GE	PL	PK	h1	0	1	-	
2	1	22	0	Zs1	LGRBR	GR	PL	PK	h1	0	1	FE1	
2	1	23	0	Zs1	LGR	-	PL	PK	-	0	0	FE1	
2	1	24	0	Zs1	LGR	GR	PL	PK	-	0	0	-	Enkele spikkels verbrand leem
2	1	25	0	Zs1	LGR	GRGE	PL	PK	-	0	0	-	
2	1	26	0	Zs1	LGR	DGR	PL	PK	h1	1	0	FE1	
2	1	27	0	Zs1	DGRBR	-	PL	PK	h1	0	0	-	
2	1	28	0	Zs1	LBRGR	-	PL	PK	-	0	0	-	
2	1	29	0	Zs1	LGRGE	GR	PL	PK	-	0	0	FE1	Uitgeloozd
2	1	30	0	Zs1	DGRBR	DBR	PL	PK	h1	0	0	-	
2	1	31	0	Zs1	DGRBR	DBR	PL	PK	h1	0	0	-	
2	1	32	0	Zs1	GRBR	GEGR	KL	KL	h1	0	0	FE1	
2	1	33	0	Zs1	LGR	GE	PL	PK	-	0	0	-	Onregelmatig van vorm

Put	Vlak	Spoor	Vulling	Textuur	Kleur	Gev/ekt	Inerpretatie	Specifiek	Humus	Puin	Houtskool	Ijzer/Margaan	Opmerking
2	1	34	0	Zs1	LGR	-	PL	PK	-	0	0	-	
2	1	35	0	Zs1	LGR	GR	PL	PK	-	0	0	FE1	Onregelmatig van vorm
2	1	36	0	Zs1	LBRGR	DGR	PL	PK	h1	0	0	FE1	-
2	1	37	0	Zs1	BRGR	DGR	PL	PK	h1	0	0	FE1	-
2	1	38	0	Zs1	GR	-	PL	PK	h1	0	0	-	-
2	1	39	0	Zs1	GR	-	PL	PK	h1	0	0	-	-
2	1	40	0	Zs1	GR	DGR	KL	KL	h1	1	0	-	-
2	1	41	0	Zs1	GR	GE	PL	PK	h1	1	0	-	-
2	1	42	0	Zs1	DGR	GE	PL	PK	h1	0	0	FE1	-
2	1	43	0	Zs1	DGR	BR	PL	PK	h1	0	1	-	-
2	1	44	0	Zs1	DGRBR	GE	KL	KL	h1	1	1	-	-
2	1	45	0	Zs1	DGR	GRBR	PL	PK	h1	1	1	-	-
2	1	46	0	Zs1	DGRBR	GEOR	PL	PK	h2	0	0	-	-
2	1	47	0	Zs1	GR	DGR	PL	PK	h1	0	0	-	-
2	1	48	0	Zs1	BRGR	GEOR	KL	KL	h1	0	0	-	Kleur gaat over van donker BRGR naar LBRGR
2	1	49	0	Zs1	DGRBR	GE	PL	PK	h1	0	0	-	-
2	1	50	0	Zs1	GEOR	DGR	VS	VSN	-	0	0	-	C-horizont met enkele grijze vlekken
2	1	51	0	Zs1	GRBR	DBR	PL	PK	h1	0	0	-	Zwak humeus met enkele matig humeuze brokken
3	1	52	0	Zs1	DBRGR	-	PL	PK	h2	0	0	-	-
3	1	52	1	Zs1	GRBR	GEGR	PL	PK	h1	0	0	FE1	-
3	1	53	0	Zs1	GRBR	-	GR	GR	h2	0	0	FE1	-
3	1	53	1	Zs1	BRGR	OR	GR	GR	h1	0	0	FE2	-
3	1	53	2	Zs1	DGR	-	GR	GR	h2	0	0	-	-
3	1	54	0	Zs1	DBRGR	-	PL	PK	h1	0	1	-	-
3	1	55	0	Zs1	DBRGR	GEOR	PL	PK	h1	0	0	FE1	-
3	1	56	0	Zs1	GRBR	GEGR	KL	KL	h1	0	0	FM9	-
3	1	57	0	Zs1	DGRBR	GR	PL	PK	h1	0	2	-	-
4	1	58	0	Zs1	DGRBR	GE	KL	KL	h1	0	0	FE1	-
4	1	59	0	Zs1	DBRGR	-	PL	PK	h1	0	1	-	-
4	1	59	1	Zs1	DBRGR	BRGE	PL	PK	h1	0	0	FE1	-
4	1	60	0	Zs1	DBRGR	GEOR	KL	KL	h1	0	0	FE9	-
4	1	61	0	Zs1	DBRGR	DGR	GR	GR	h1	0	0	FE9	-
4	1	62	0	Zs1	DGRBR	BR	GR	GR	h1	0	1	FE9	-
4	1	63	0	Zs1	DGRBR	BR	GR	GR	h1	0	0	FE9	-
4	1	64	0	Zs1	DBRGR	GR	GR	GR	h1	0	0	FE9	-
4	1	65	0	Zs1	LGRBR	GE	GR	GR	h1	0	0	FE2	-
4	1	66	0	Zs1	LGR	-	VS	VS	h1	0	0	-	-
2	1	67	0	Zs1	LBRGR	GEGR	GR	GR	h1	0	0	FE1	-
2	1	67	1	Zs1	LGEGR	GR	GR	GR	-	0	0	-	-
1	1	999	0	X	-	-	VS	VSR	-	0	0	-	-
1	101	1001	0	Zs1	DGRBR	-	LG	LGBO	h1	0	0	-	-
1	101	1002	0	Zs1	DGRBR	ORBR	LG	LGO	h1	0	0	FE1	-
1	101	1003	0	Zs1	DGRBR	-	LG	LGO	h1	1	0	-	-
1	101	1004	0	Zs1	GRBR	-	LG	LGO	h1	0	0	-	-
1	101	1005	0	Zs1	BR	ORGR	LG	LGO	-	0	0	FE9	-
1	101	1006	0	Zs1	GRBR	LBR	LG	LGO	-	1	0	FE1	-
1	101	1007	0	Zs1	LGRBR	BRGR	LG	LGO	h1	1	0	-	-
1	101	1010	0	Zs1	DBRGR	-	LG	LGS	h3	2	0	-	Veel vondstmateriaal
1	101	1015	0	Zs1	LGRBR	ORGE	LG	LGM	h1	0	0	FE1	-

Put	Vlak	Spoor	Vulling	Textuur	Kleur	Gevlekt	Inerpretatie	Specifiek	Humus	Puin	Houtskool	Ijzer/Margaan	Opmerking
1	101	1016	0	Zs1	LGRBR	GRBR	LG	LGM	h1	0	0	-	-
1	101	1017	0	Zs1	DBRGR	LGR	LG	LGS	h2	0	0	-	Spoellaag
1	101	1020	0	Zs1	LGRGE	LGR	LG	LGN	-	0	0	FE1	Verspoeld dekzand
1	1	1050	0	Zs1	LGRGE	GE	LG	LGN	-	0	0	FE1	-
2	1	2001	0	Zs1	GR	-	LG	LGBO	h2	0	0	-	-
2	1	2020	0	Zs1	DGR	BR	LG	LGC	h2	1	0	-	-
2	1	2050	0	Zs1	DGE	OR	LG	LGN	-	0	0	FE2	Dekzand met enkele lagen grof zand
3	102	3001	0	Zs1	BRGR	-	LG	LGBO	h2	0	0	-	-
3	102	3010	0	Zs1	LBR	-	LG	LGC	-	0	1	FE1	akkerlaag of cultuurdek
3	102	3011	0	Zs1	GRBR	-	LG	LGC	H1	0	1	FE1	Cultuurdek of akkerlaag
3	102	3015	0	Zs1	LBR	GL	LG	LGM	-	0	1	FE1	-
3	102	3050	0	Zs1	GL	-	LG	LGN	-	0	0	FE2	-
2	1	4001	0	Zs1	GRBR	-	LG	LGBO	h2	0	0	-	-
2	1	4020	0	Zs1	DGR	BR	LG	LGC	h2	0	0	-	-
2	1	4050	0	Zs1	DGE	OR	LG	LGN	-	0	0	FE1	dekzand

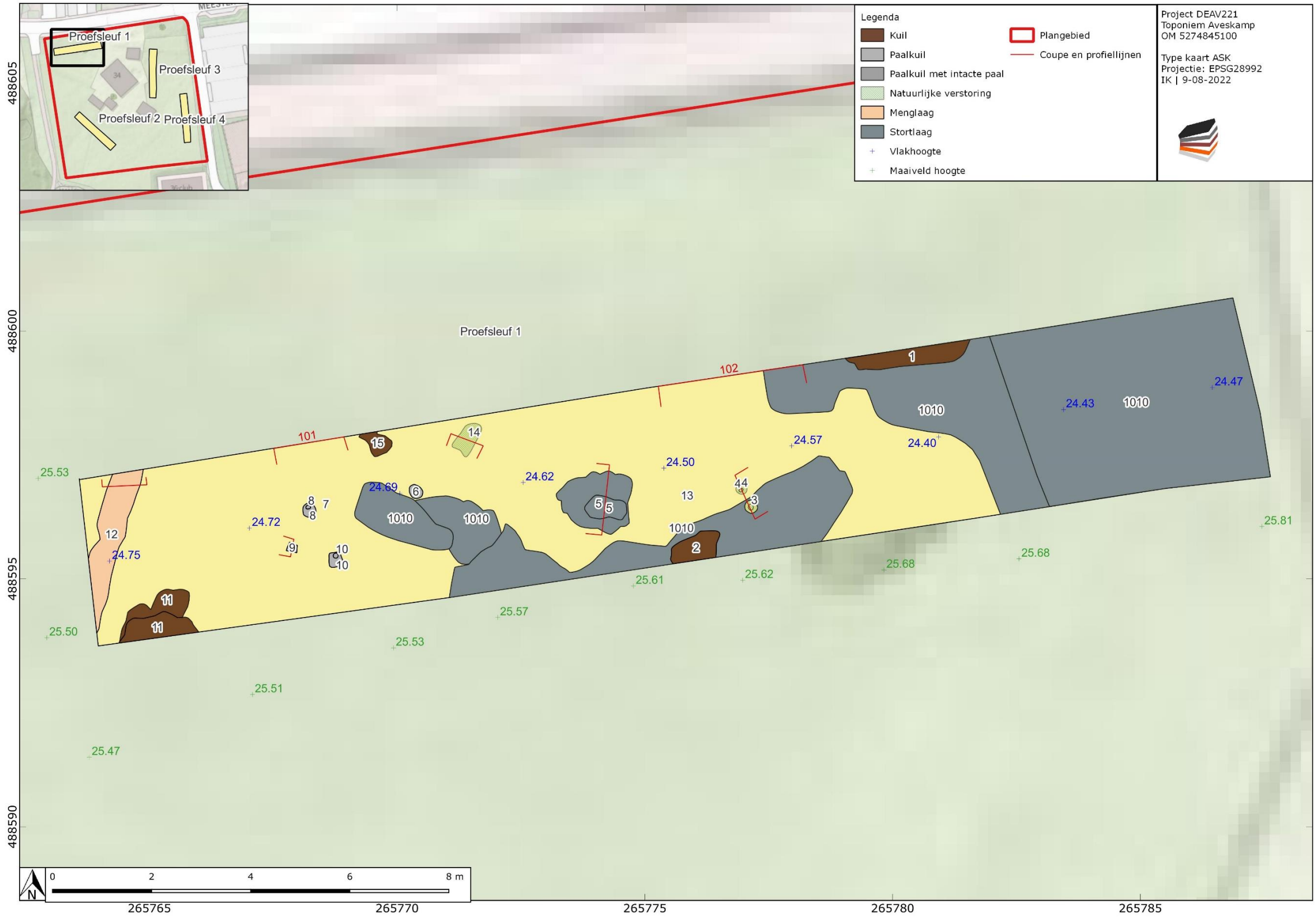
BIJLAGE 4 VONDSTENLIJST

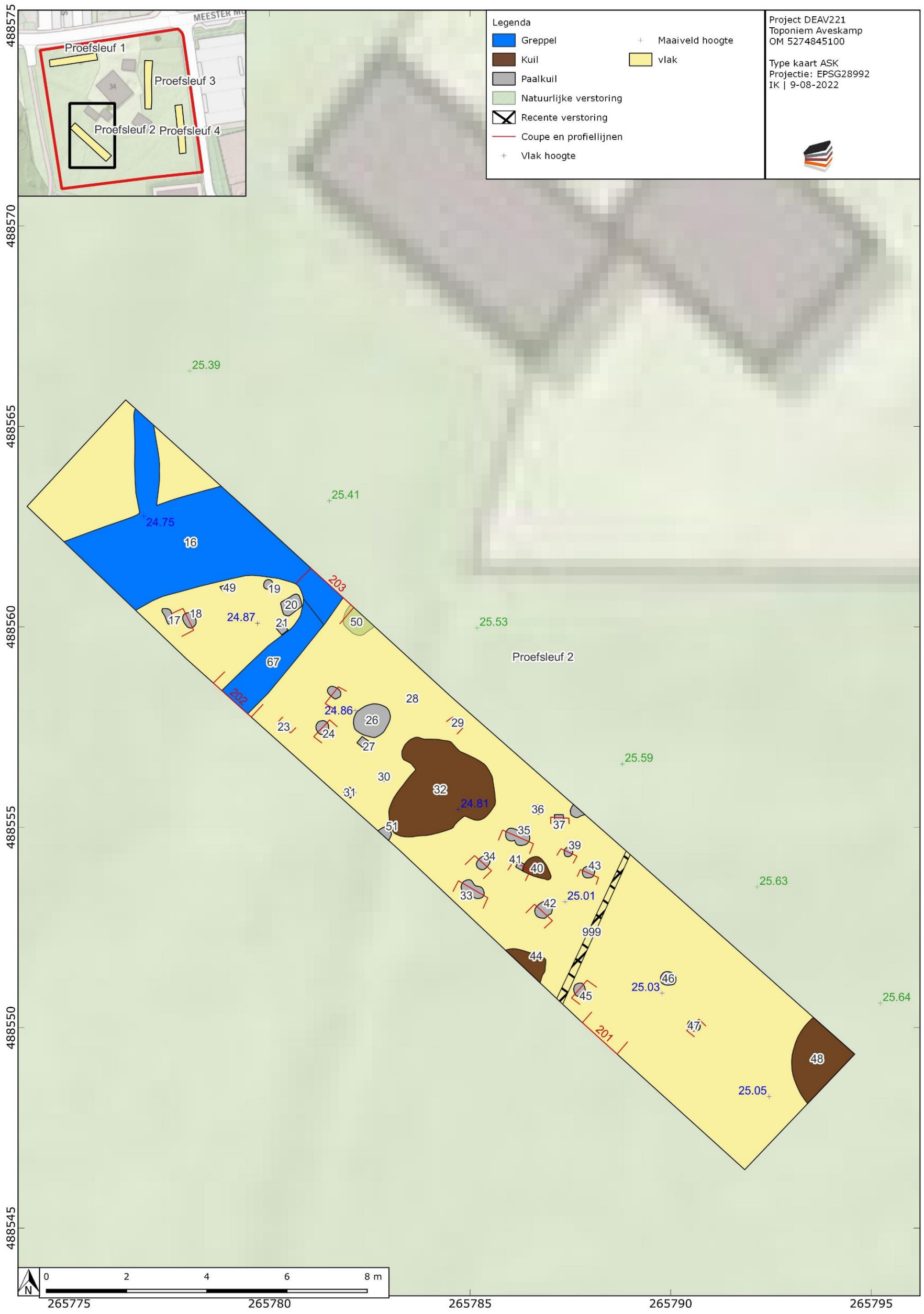
Vondst	Put	Vlak	Spoor	Vulling	Verzamelmethode	Artefact	Materiaal	Algemeen	Soort	Subsoort	Type	Aantal	MAE	Begin periode	Eind periode	Begin datering	Eind datering	Opmerking
1	1	1	1	0	HASCHA	1	KER	STGL	Münsterland	-	s2-fle	2	1	NTM	NTM	1800	1900	cilindrische mineraalwaterfels; gedraaid; rode engobe met zoutglazuur uitw; zwarte flekjes/stippen in ht glazuur
1	1	1	1	0	HASCHA	2	KER	STGL	Münsterland	-	s2-fle	1	1	NTM	NTL	1800	1900	cilindrische mineraalwaterfels; vlakke bodem; uitw zoutglazuur; zwarte vlekjes en puntjes; ribben direct boven bodem
1	1	1	1	0	HASCHA	3	KER	STGL	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1700	1950	wandfragment van lang cilindervormig object, mogelijk mineraalwaterfels; engobe uitw.
1	1	1	1	0	HASCHA	4	KER	STG	Münsterland	-	-	3	1	NTM	NTM	1650	1850	Ongeglazuurd; bol object;
1	1	1	1	0	HASCHA	5	KER	STGL	Münsterland	-	-	1	1	NTM	NTM	1650	1850	Wandscherf met hele dunne zweem zoutglazuur
1	1	1	1	0	HASCHA	6	KER	STGL	Münsterland	-	-	1	1	NTM	NTM	1800	1850	Licht bruin vaal randscherf met zwarte puntjes in baksel en dun zoutglazuur; rechtopstaande afgeronde rand met scherpe knik; vergelijkbaar met elling 212 (b) rond 1840
1	1	1	1	0	HASCHA	7	KER	STGL	Münsterland	-	s2-pot	1	1	NTM	NTL	1700	1950	Randfragment afgeplatte naar buiten gebogen rand; geelbruin oppervlak met zwarte puntjes en vlekken in baksel en onder zout glazuur uitw; slijtage binnende gedeelte rand mogelijk door deksel? ingekraste lijn op wand onder rand;
1	1	1	1	0	HASCHA	8	KER	STGL	Münsterland	-	-	5	1	NTM	NTL	1700	1950	rozegrijs tot grijs baksel; bruine en zwarte stippen en vlekken in baksel en onder glazuur; zoutglazuur uitw; inmaakpot?
1	1	1	1	0	HASCHA	9	KER	STGL	Münsterland	-	-	2	1	NTM	NTL	1650	1950	Twee wandscherven grijs steengoed met zwarte puntjes in baksel; zoutglazuur uitw
1	1	1	1	0	HASCHA	10	KER	STGL	Münsterland	-	-	3	1	NTM	NTL	1650	1950	Drie wandscherven uitw grijs met zoudglazuur; inw ongeglazuurd bruingrijs; uitw bruine en witte vegen
1	1	1	1	0	HASCHA	11	KER	STG	Münsterland	-	-	1	1	NTM	NTL	1650	1950	vrijwel ongeglazuurd steengoed; opp inw + uitw bruin met zwarte en bruine puntjes; bol object met een knik naar rand of bodem
1	1	1	1	0	HASCHA	12	KER	STGL	Münsterland	-	-	1	1	NTM	NTL	1700	1950	randfragment met platte naarbuiten gebogen horizontaal naar buiten gebogen rand; lijkt op inpaakpot artefact 7
1	1	1	1	0	HASCHA	13	KER	STGL	Münsterland	-	s2-kan?	1	1	NTM	NTL	1650	1900	randfragment met platte rand met daaronder twee ribbels; aantet naar oor;
1	1	1	1	0	HASCHA	14	KER	STGL	Münsterland	-	-	3	1	NTM	NTM	1800	1850	archeologisch compleet eetnapje; eetnapje met standvlak iets bolle wand en scherpe knik naar afgeronde rand; vergelijkbaar met Elling 212
1	1	1	1	0	HASCHA	15	KER	ROOD	West Duits	-	r-bor	7	1	NTM	NTM	1700	1800	Bord met strakke rechte standring uitw gesmoord; rand is iets afgeronde naarbuitengebogen rand ; op vlag springfederdekor; op spiegel zwanen afgebeeld; loodglazuur op slib met groene koperoxide en bruine engobe decoratie; zie Elling 1998 226 blz 183
1	1	1	1	0	HASCHA	16	KER	ROOD	West Duits	-	-	1	1	NTM	NTM	1700	1800	wandfragment inw loodglazuur op slib met springfederdekor en gele stippen en groene boogjes onder een concentrische cirkel; zie Elling 1998 226 blz 183
1	1	1	1	0	HASCHA	17	KER	ROOD	West Duits	-	r-bor	3	2	NTM	NTL	1800	1900	inw loodglazuur met slib decoratie van 1 cirkel boven rand daaronder een golvende lijn met daaronder 1 cirkel met onbekende decoratie op spiegel; rand is een iets verdikte iets naar buiten gebogen rand; 2 iedentieke bord; vergelijkbaar Elling 1998 135
1	1	1	1	0	HASCHA	18	KER	ROOD	West Duits	-	r-bor	7	3	NTM	NTL	1700	1800	minimaal 3 borden max 6; iets verdikte rand; strakke standring gesmoord uitw; inw loodglazuur met sib decoratie in geel en groen; voncentrische circels met golven; vergelijkbaar met Elling 1998 135.
1	1	1	1	0	HASCHA	19	KER	ROOD	West Duits	-	r-pot	6	2	NTV	NTM	1600	1800	Mancetrand met dekselgeul en oor; inw loodglazuur op slib; uitw loodglazuur met gele en groene slib kronkers
1	1	1	1	0	HASCHA	20	KER	ROOD	zwartgoed	-	r-pot	1	1	NTM	NTL	1700	1900	Randfragment manschetrand met dekselgeul; inw margaan loodglazuur; uitw ongeglazuurd gesmoord;
1	1	1	1	0	HASCHA	21	KER	ROOD	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1600	1900	bodemfragment van standvlak; inw sterk verweerd loodglazuur op slib met groene accent; uitw enkele loodglazuur spetters
1	1	1	1	0	HASCHA	22	KER	ROOD	Ochtrup?	-	-	1	1	NTM	NTL	1600	1850	Bodemfragment met standvlak; witte korrels in de breuk; uiw donker grijs gesmoord
1	1	1	1	0	HASCHA	23	KER	ROOD	West Duits	-	-	3	2	NTM	NTM	1600	1850	Wandfragmenten inw loodglazuur; uitw gesmoord met vlekken loodglazuur
1	1	1	1	0	HASCHA	24	KER	WIT	-	-	w-gra-22	5	1	NTM	NTM	1675	1800	Wijdmondige graap met afgeronde buikknik; lintoor; inw geel; uitw groen; vertikaal geknepen lintoor
1	1	1	1	0	HASCHA	25	KER	INDUSWIT	Witgoed	-	iw-bor	9	2	NTM	NTL	1836	1950	Borden op standring; plastische decoratie op rand in de vorm van opliggende kruizende lijnenn; merk villeroy en boch
1	1	1	1	0	HASCHA	26	KER	INDUSWIT	Witgoed	-	iw-bor-22	2	1	NTM	NTL	1800	1865	Bord op lage standring en omgebogen vlag; plastische decoratie van stippen op vlag
1	1	1	1	0	HASCHA	27	KER	INDUSWIT	witgoed	-	iw-kop?	1	1	NTM	NTL	1800	1950	bodemfragment met afgebroken standring; mogelijk kopje; enkele blauwe vlekjes op onderzijde
1	1	1	1	0	HASCHA	28	KER	INDUSWIT	Witgoed	-	iw-kom	3	1	NTM	NTL	1800	1900	inw+ uitw bovenglazuur hand beschilderd vroeg boerenbont motief van groene stengels en rode bloemen;
1	1	1	1	0	HASCHA	29	KER	INDUSWIT	witgoed	-	iw-kop	3	1	NTM	NTL	1800	1900	Onderglazuur handgeschilderde bloemen en bladeren (rood en groen) onder een groene rand;
1	1	1	1	0	HASCHA	30	KER	INDUSWIT	-	-	iw-bor	1	1	NTM	NTL	1800	1900	Bodemfragment met lage strakke standring; inw blauw ondergeglazuurd beschilderd
1	1	1	1	0	HASCHA	31	KER	INDUSWIT	-	-	iw-bor-3	2	2	NTM	NTL	1790	1900	Afgerond bord zonder vlag op standring; rode transferprint met 2 concentrische rood cirkels
1	1	1	1	0	HASCHA	32	KER	STGL	Münsterland	-	s2-kni	1	1	NTM	NTL	1600	1900	Steengoed knikker met doorsnede van circa 8 cm
1	1	1	1	0	HASCHA	66	GLS	FLES	-	-	gl-fle	2	1	NTM	NTL	1800	1900	Bodemfragment cilindrische wijnfles met een bolle opgestoken ziel; geblazen fles van helder groen glas met pontilmerk
1	1	1	1	0	HASCHA	67	GLS	FLES	-	-	gl-fle	2	1	NTM	NTM	1650	1825	Twee wandfragmenten van een bolle wijnfles
1	1	1	1	0	HASCHA	68	GLS	FLES	-	-	gl-fle	1	1	NTM	NTL	1750	1900	Wandfragment cilindrische of half cilindrische wijnfles van donker bruingroen geblazen glas
1	1	1	1	0	HASCHA	69	GLS	GEKLEURD	-	-	-	2	1	NTM	NTL	1650	1950	Wandfragmenten groen geblazen glas mogelijk een fles
1	1	1	1	0	HASCHA	70	GLS	VENSTER	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1650	1950	Groen vesnsterglas
1	1	1	1	0	HASCHA	71	GLS	VENSTER	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1650	1950	Kleurloos vesterglas
1	1	1	1	0	HASCHA	86	OPH	TON	-	-	-	1	1	-	-	0	0	Halve bodem van een ton; op basis van context te dateren in de 19e eeuw
1	1	1	1	0	HASCHA	93	BKR	BAKSTEEN	handvormsteen	-	-	3	3	NTM	NTM	1650	1850	lijkt op munsterlands/noordwest-duitse baksteen: 1 ex. alle kante scherp; 2ex. d.rood met iets gele vlekken, 1ex.d.grijs/grijsbruin met zoutuitslag/glazuur en kneedgroeven op oppervlak; allen kneedscheuren in kern
1	1	1	1	0	HASCHA	94	BKR	DAKPAN	golfpan	-	-	1	1	NTM	NTM	1650	1850	oppervlak bruingrijs gesmoord;
1	1	1	1	0	HASCHA	95	BKR	DAKPAN	nokpan	-	-	1	1	NTV	NTM	1600	1900	slecht geselcteed wit kwarts tot kiezels van 7 mm door oppervlak stekend

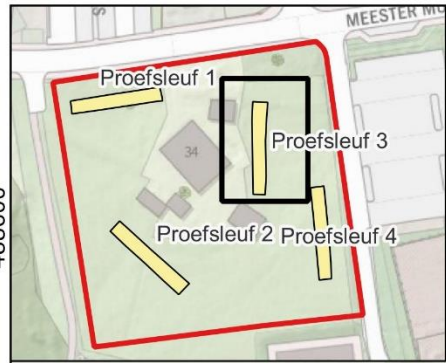
Vondst	Put	Vlak	Spoor	Vulling	Verzamelmethode	Artefact	Materiaal	Algemeen	Soort	Subsoort	Type	Aantal	MAE	Begin periode	End periode	Begin datering	End datering	Opmerking
2	1	1	1010	0	MAVER	33	KER	STGL	Münsterland	-	s2-pot	1	1	NTM	NTL	1700	1900	Randfragment met afheplatte horizontale rand en twee groeven op de wand; vergelijkbaar met artefact 7; bruine vlekjes in het baksel
2	1	1	1010	0	MAVER	34	KER	ROOD	Ochtrup	-	r-gra	1	1	NTV	NTM	1600	1850	Bodemfragment van driepoetige grape; inw loodglazuur uitw steep loodglazuur idden over bodem; veel witte puntjes op de breuk
3	1	1	1010	0	MAVER	35	KER	STGL	Münsterland	-	s2-pot	1	1	NTV	NTM	1600	1900	dikwandig bodem fragment van steengoed pot; uitwendig zoutglazuur; kleine zwarte ne bruine stipjes in het baksel
3	1	1	1010	0	MAVER	36	KER	STGL	-	-	-	1	1	NTV	NTL	1600	1900	inw ongeglazuurd; uitw bruine engobe; licht geelgrijs baksel
3	1	1	1010	0	MAVER	37	KER	ROOD	West Duits	-	-	1	1	NTV	NTM	1600	1800	Manchetrand met dekselgeul; inwendig verweerd loodglazuur; uitw geglad en gesmoord; mogelijk west duits?
3	1	1	1010	0	MAVER	38	KER	ROOD	zwartgoed	-	-	1	1	NTM	NTL	1700	1900	Fragmetn schilver zwartgoed; margaan loodglazuur uitw; inw verweerd
3	1	1	1010	0	MAVER	39	KER	INDUSWIT	witgoed	-	iw-bor-1	2	1	NTM	NTL	1890	1950	Bord met ondergeglazurde blauw motief van twee concentrische cirkels op spoegel met bloem motief op vlag
3	1	1	1010	0	MAVER	40	KER	INDUSWIT	witgoed	-	iw-kop-2	8	1	NTL	NTL	1900	1957	witte ongedecoreerde kop met merk van societe ceramiquee maastricht mad in Holland; Pollin beeldmerk 550
3	1	1	1010	0	MAVER	41	KER	INDUSWIT	witgoed	-	iw-kop	1	1	NTM	NTL	1790	1950	Ongeglazuurd bodemfragment kopje op standring
3	1	1	1010	0	MAVER	42	KER	INDUSWIT	witgoed	-	-	3	2	NTM	NTL	1790	1950	Frgamenten van minimaal twee borden witgoed; ongedecoreerd
3	1	1	1010	0	MAVER	43	KER	INDUSWIT	-	-	iw-bord?	1	1	NTM	NTL	1750	1950	Dik randfragment van vlag bord?
3	1	1	1010	0	MAVER	44	KER	INDUSWIT	creamware	-	iw-kom-5	1	1	NTM	NTL	1760	1800	Bol kommetje op lage standring
3	1	1	1010	0	MAVER	45	KER	INDUSWIT	Queensware	-	iw-kom-8	1	1	NTM	NTM	1775	1800	Kom met rellief decoratie op de vlag; rechte standring iets omgebogen rand
3	1	1	1010	0	MAVER	57	KER	PORSELEI	Europees	-	-	1	1	NTM	NTL	1800	1950	Rechttopstaande rechte rand met dekselgeul
3	1	1	1010	0	MAVER	65	KER	PIJP	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1800	1950	Gedecoreerde pijpensteel met opschrift AN. K VELER en ZKANDENNER
3	1	1	1010	0	MAVER	72	GLS	POT	-	-	gl-pot-10a	9	1	NTM	NTM	1800	1900	Kleurloos potje met standvlak en omgeslagen platte rand met horizontale ribbels op de buik; vorm geblazen lijkt op gl-pot-10a maar dan vorm geblazen
3	1	1	1010	0	MAVER	73	GLS	FLES	-	-	-	1	1	NTL	NTL	1900	1950	Bodemfragment fles met opgestoken ziel van licht groenblauw glas geperst glas
3	1	1	1010	0	MAVER	74	GLS	-	-	-	gl-fle-9?	1	1	NTV	NTM	1600	1800	Wandfragment van bolle fles met horizontale ribbels; beschrijving lijkt op gl-fle-9; kleine luchtbelletjes vorm geblazen
3	1	1	1010	0	MAVER	75	GLS	KLEURLS	-	-	gl-dri/kel	1	1	NTV	NTL	1600	1950	Randfragment kleurloos glas met afgeronde rand van drinkglas of kelkglas; diameter 7 cm
3	1	1	1010	0	MAVER	76	GLS	VENSTER	-	-	-	1	1	NTV	NTL	1500	1900	Blauwgroen vensterglas
3	1	1	1010	0	MAVER	96	BKR	DAKPAN	golfpan	grijs	-	1	1	NTV	NTL	1600	1900	fijnzandig/ongemagerd
3	1	1	1010	0	MAVER	97	BKR	DAKPAN	golfpan	rood	-	5	5	NTM	NTM	1650	1850	ietsw slecht geselecteerde witte kwartskorrels; kern met geelslierten en holtes
3	1	1	1010	0	MAVER	100	BKR	KACHEL	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1650	1900	kachelfragm/haardtegel? zw.brandvlek; ongebogen fragment met halfdiepe groeve; ruw oppervlak geen zichtwerk
4	1	1	2	0	AFWERK	52	KER	STGL	Münsterland	-	-	1	1	NTM	NTL	1650	1900	bodemfragment met standvlak; inw + uitw engobe kleine vlekjes in het baksel
4	1	1	2	0	AFWERK	53	KER	ROOD	zwartgoed	-	-	2	1	NTM	NTL	1700	1950	bodemfragment met standvlak; loodglazuur met toevoeging margaan paars zwart van kleur; magreing oranje brokken
4	1	1	2	0	AFWERK	77	GLS	FLES	-	-	-	1	1	NTV	NTL	1600	1950	fragment groen glas van een wijnfles
4	1	1	2	0	AFWERK	89	BKR	BAKSTEEN	handvormsteen	-	-	1	1	NTM	NTM	1730	1830	gele kleibrokken; slecht geselecteerde wit kwartskorrels
4	1	1	2	0	AFWERK	90	BKR	DAKPAN	golfpan	rood	-	1	1	NTM	NTM	1700	1850	Lengte >38,5 cm; dikte 11-15 mm; slecht geselecteerde wit kwartskorrels; Lijkt op Munsterlands/Noordwestduitse pannen
4	1	1	2	0	AFWERK	91	BKR	DAKPAN	golpan	grijs	-	1	1	NTV	NTM	1600	1870	misbaksel/afgekeurd: gat bij bakken ontstaan: onregelm.van vorm, 2 cm groot met straalgewijze barsten
4	1	1	2	0	AFWERK	92	SXX	BROK	SZA	Bentheimer	-	1	1	-	-	0	0	Ä©Ä©n rechte zijde mogelijk bewerkt, geen sporen
4	1	1	2	0	AFWERK	105	SXX	BROK	SZA	Bentheimer	-	1	1	-	-	0	0	grofzandig
6	1	101	1016	0	PROFIEL	54	KER	STGL	Münsterland	-	s2-kom-6?	2	1	NTM	NTM	1700	1800	Twee aanelkaar passende scherven; gedraaid steengoed kom op opgezet standvlak met scherpe knik wand rand rechttopstaande korte rand; lijkt op elling 1994, 144; vlekken in het baksel
6	1	101	1016	0	PROFIEL	55	KER	STGL	-	-	-	2	1	NTM	NTM	1700	1800	rechttopstaande rand met scherpe knik naar wand; lijkt op object 55; inw+uitw zoutglazuur
6	1	101	1016	0	PROFIEL	56	KER	STGL	Münsterland	-	-	1	1	NTM	NTL	1700	1900	Wandfragment van groot object; inw engobe; uitw zoutglazuur met blauwe verf en ribbels als decoratie; luchtbelletjes in het baksel en lichte vlekken in het baksel
6	1	101	1016	0	PROFIEL	58	KER	STGL	-	-	s2-fle	1	1	NTM	NTL	1700	1900	Bodemfragment van gedraaide mineraalwaterfles met standvlak; vlekken in het baksel
6	1	101	1016	0	PROFIEL	59	KER	STGL	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1700	1950	Wandfragment gedraaidsteengoed; inw sterke draairibbels; uitw zoutglazuur
6	1	101	1016	0	PROFIEL	60	KER	STGL	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1650	1950	Wandfragment gedraaid; inw+uitw engobe uitw zoutglazuur inw roodbruin uitw bruin;
6	1	101	1016	0	PROFIEL	61	KER	INDUSWIT	witgoed	-	iw-kop	1	1	NTM	NTL	1850	1890	Naar buiten gebogen standring; blindmerk PR 3; Polling blindmerk 8A blz 22
6	1	101	1016	0	PROFIEL	62	KER	ROOD	West Duits	-	r-bor	3	1	NTM	NTL	1700	1900	Roodbakkend bord met standvlak en naarbuitengebogen afgeplatte vierkante rand; inw donker loodglazuur met slibdecoratie; op rand twee circels met daartussen slingerlijn van slib; op spiegel slib en groene loodglazuur decoratie; uitw gesmoord
6	1	101	1016	0	PROFIEL	63	KER	ROOD	-	-	r-bor	1	1	NTM	NTL	1650	1900	Bodemfragmentn van bord? met standvlak; inw loodglazuur op slib groen en geel; uitw gesmoord
6	1	101	1016	0	PROFIEL	64	KER	ROOD	-	-	-	2	2	NTM	NTL	1600	1900	Twee wandfragmenten roodbakkend aardewerk; 1x inw loodglazuur 1x onegeglazuurd
6	1	101	1016	0	PROFIEL	81	GLS	VENSTER	-	-	-	1	1	NTV	NTL	1650	1900	Fragment groen vensterglas

Vondst	Put	Vlak	Spoor	Vulling	Verzamelmethode	Artefact	Materiaal	Algemeen	Soort	Subsoort	Type	Aantal	MAE	Begin periode	Eind periode	Begin datering	Eind datering	Opmerking
7	1	101	1010	0	PROFIEL	46	KER	INDUSWIT	Creamware	-	iw-bor-19	2	1	NTM	NTM	1760	1800	Ondiep bord met naarbuiten geknikte vlag op een standing; geelwit van kleur met vegen blauw; reliëf versiering op vlag
7	1	101	1010	0	PROFIEL	47	KER	INDUSWIT	witgoed	-	-	2	1	NTM	NTL	1800	1950	Wand en randfragment van witgoed kom
7	1	101	1010	0	PROFIEL	48	KER	INDUSWIT	witgoed	-	-	2	1	NTM	NTL	1800	1950	bodemfragment met standing
7	1	101	1010	0	PROFIEL	49	KER	INDUSWIT	witgoed	-	-	2	1	NTM	NTL	1800	1900	twee wandfragmenten witgoed; mogelijk bord met knik spiegel vlag
7	1	101	1010	0	PROFIEL	78	GLS	KLEURLS	-	-	-	2	1	NTL	NTL	1700	1950	Circelvormig plaat glas
7	1	101	1010	0	PROFIEL	79	GLS	KLEURLS	-	-	-	1	1	NTL	NTL	1900	1950	Randfragment van een potje met een diameter van 6 cm met ribbels op de rand en een dekselgeul; geperst
7	1	101	1010	0	PROFIEL	80	GLS	VENSTER	-	-	-	1	1	NTV	NTL	1650	1900	Fragment baluwgroen vensterglas
7	1	101	1010	0	PROFIEL	101	BKR	BAKSTEEN	handvormsteen	-	-	1	1	NTV	NTM	1600	1800	geselecteerd fijn zand, iets geelslierten+rode chamotte
7	1	101	1010	0	PROFIEL	102	BKR	-	-	-	-	1	1	-	-	0	0	geen oppervlak; ongeselcteerde kwartskorrels/grindjes, orgele en rode kleibrokken
8	2	1	16	0	PROFIEL	50	KER	WIT	-	-	-	1	1	NTM	NTL	1700	1950	Fragment witbakkend aardewerk met inw geel loodglazuur uitw groen loodglazuur;
8	2	1	16	0	PROFIEL	51	KER	STGL	Münsterland	-	-	2	1	NTM	NTL	1750	1900	Inw zeer dun zoutglazuur uitw ongeglazuurd; kleine vlekjes in het baksel; ingekraste lijn
8	2	1	16	0	PROFIEL	98	BKR	BAKSTEEN	handvormsteen	-	-	1	1	NTM	NTM	1700	1850	oppervlak deels glimmend; veel persgroeven in kern, fijn wit ongeselct.kwartzand
8	2	1	16	0	PROFIEL	99	BKR	-	-	or	-	1	1	-	-	0	0	oppervlak ontbreekt
9	2	1	33	0	AFWERK	83	KER	AWH	-	-	-	2	2	BRONSL	ROM	-1100	450	twee fragmenten handgevormd aardewerk grijs tot licht bruin met kwarts en granietgruis gemagerd 1 tot 3 mm
10	2	1	35	0	AFWERK	84	KER	AWH	-	-	-	1	1	BRONSL	ROM	-1100	450	Grijs tot lichtbruingrijs van kleur; kwarts en granietgruis magering 1 tot 3 mm
11	2	1	42	0	AFWERK	85	KER	AWH	-	-	-	6	1	BRONSL	ROM	-1100	450	Lichtbruin van kleur met fijne kwartzgruis magering; brokjes gruis van circa 1cm groot
12	4	1	65	0	HASCHA	103	BKR	-	-	-	-	1	1	-	-	0	0	geselcteerd fijn zand;gladgestreken oppervlak
13	3	0	58	0	HASCHA	104	BKR	-	-	-	-	1	1	NTV	NTM	1600	1850	oranjegele +rode kleibrokken recht zandig opp.

BIJLAGE 5 OPGRAVINGSVLAKKEN; PUTTENOVERZICHT MET ALLE SPOREN

Legenda

- Greppel
- Kuil
- Paalkuil
- Verstoring
- Recente verstoring
- Coupe en profiellijnen
- vlak
- Maaiveld hoogte
- Vlak hoogte

Project DEAV221
 Toponiem Aveskamp
 OM 5274845100

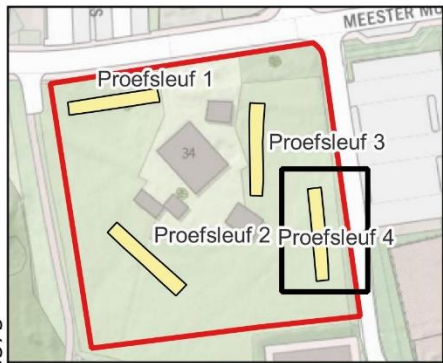
Type kaart ASK
 Projectie: EPSG28992
 IK | 9-08-2022

488600
488595
488590
488585
488580
488575

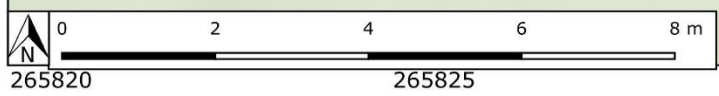

265805 265810 265815 265820 265825

- Legenda
- Greppel
 - Kuil
 - Paalkuil
 - Coupe en profiellijnen
 - + Vlak hoogte
 - + Maaiveld hoogte
 - vlak

Project DEAV221
 Toponiem Aveskamp
 OM 5274845100
 Type kaart ASK
 Projectie: EPSG28992
 IK | 9-08-2022

BIJLAGE 6 FASERINGSKAART

BIJLAGE 7 PROFIELEN EN COUPE TEKENINGEN

